

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

«ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ»
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ
«ΣΚΟΥΡΑΣ»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ
Στη «Εκπαιδευτική Πολιτική και Εκπαιδευτική Έρευνα»

Τριμελής Επιτροπή

Επιβλέπουσα καθηγήτρια :Βαμβακίδου Ιφιγένεια

Μέλη

Κκ .Κυρίδης Αργύριος , Καθηγητής Τ.Ε.Π.Α.Ε/Α.Π.Θ.-

Φωτόπουλος Νικόλαος , Επ. Καθηγητής ΠΤΝ/ΠΔΜ

ΦΛΩΡΙΝΑ ΙΟΥΛΙΟΣ 2017

Φύλλο Εξέτασης

1.Επόπτης:.....

Βαθμός :.....

Υπογραφή :

Ημερομηνία :

1.Δεύτερος Βαθμολογητής:.....

Βαθμός :.....

Υπογραφή :

Ημερομηνία :

1.Τρίτος Βαθμολογητής:.....

Βαθμός :.....

Υπογραφή :

Ημερομηνία :

Γενικός Βαθμός:.....

Ο συγγραφέαςΗλίας Παπαθανασίου.....βεβαιώνει
ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι
έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά της εργασίες τρίτων , όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο,
σύμφωνα με της κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Υπογραφή :

Ημερομηνία :

➤ Περιεχόμενα

Πρόλογος	
Εισαγωγή.....	
Ιστορικά.....	
Έρευνες.....	
Σύγχρονα κοινωνιολογικά σχήματα.....	
Έρευνες για το ποδόσφαιρο και την μάθηση.....	
Ποδόσφαιρο και παιχνίδι.....	
Οι αντιλήψεις του Vygotsky για το παιχνίδι.....	
Τα οφέλη της άσκησης στην υγεία του παιδιού.....	
Οι ευεργετικές ιδιότητες της άθλησης στα παιδιά.....	
Επίδραση της άθλησης στην γνωστική ανάπτυξη του παιδιού.....	
Επίδραση της άθλησης στην κινητική ανάπτυξη του παιδιού.....	
Επίδραση της άθλησης στην κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.....	
Επίδραση της άθλησης στην συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.....	
Κατασκηνώσεις	
Η κατασκηνωτική ζωή στην αρχαία Ελλάδα.....	
Η κατασκηνωτική ζωή στην νεότερη Ελλάδα.....	
Η αξία των ομαδικών παιχνιδιών για τα παιδιά.....	
Ποδόσφαιρο και παιδί.....	
Άλλες έρευνες	
Μέθοδος.....	
Συμμετέχοντες.....	
Σχεδιασμός της έρευνας.....	
Μέσα συλλογής δεδομένων.....	
Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	
Καταχώρηση δεδομένων.....	
Αποτελέσματα-Συζήτηση	
Συζήτηση.....	
Βιβλιογραφία.....	

Περίληψη

Ο στόχος της παρούσας έρευνας για το παιδί και το ποδόσφαιρο είναι να παρουσιάσει τις σχετικές θεωρίες για τα οφέλη της άσκησης και του ομαδικού παιχνιδιού. Στόχο να καθοδηγήσει και να διευκολύνει τους εκπαιδευτικούς στην πρακτική εφαρμογή των κοινωνιολογικών θεωριών και στην εκπαιδευτική προσέγγιση της προπονητικής διαδικασίας στις αναπτυξιακές ηλικίες. Στο πρώτο μέρος γίνεται αναφορά στα κοινωνιολογικά και εκπαιδευτικά σχήματα που στηρίζουν την ιστορία της άθλησης και του ποδοσφαίρου. Παρουσιάζονται επίσης οι σχετικές θεωρίες επίδρασης της άθλησης στην γνωστική, κινητική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού κατά την συμμετοχή του σε μια αθλητική δραστηριότητα. Αναλύεται η αξία των ομαδικών παιχνιδιών και αναδεικνύονται οι ευεργετικές επιδράσεις της συμμετοχής του παιδιού σε ομαδικές αθλητικές δραστηριότητες. Περιγράφονται οι λόγοι που οδηγούν το παιδί να έχει ως πρώτο ομαδικό άθλημα στην λίστα επιλογής του το ποδόσφαιρο.

Δίδονται πληροφορίες για την μέθοδο που έχουμε επιλέξει για να συλλέξουμε πληροφορίες. Παρουσιάζουμε την διαδικασία και τα μέσα συλλογής των δεδομένων και τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων. Καταγράφουμε τα ευρήματα-αποτελέσματα που συγκεντρώθηκαν, σε αντιστοιχία προς τα συγκεκριμένα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί στην εισαγωγή. Τα δεδομένα παρουσιάζονται με στατιστικούς όρους (πίνακες, γραφικές παραστάσεις). Τέλος, ο στόχος είναι η σύνδεση –συσχέτιση των δεδομένων της έρευνας με την πρακτική εφαρμογή. Παράλληλα συζητούμε τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί.

Λέξεις κλειδιά

- Παιδί
- Άθληση
- Ομαδικό παιχνίδι
- Ποδόσφαιρο
- Αθλητική Κατασκήνωση

Abstract & Keywords

- Child
- Sport
- Team game
- Soccer
- Sports camp

Πρόλογος

Το θέμα της εργασίας τέθηκε όταν κατά την διάρκεια της παραμονής μου στην αθλητική κατασκήνωση «Σκούρας» αντιλήφθηκα ότι τα παιδιά έρχονται σε επαφή με πολλά αθλήματα (σε σύνολο εικοσιτέσσερα) .

Η ανάγκη για παιχνίδι, κίνηση, διασκέδαση και χαρά τα οδηγεί στην επιλογή των ομαδικών. Πολλά παιδιά της περισσότερες φορές μέσω της παιδαγωγικής προσέγγισης βρίσκουν όσα θέλουν στο ποδόσφαιρο.

Για της ερευνητικούς σκοπούς της επιστημονικής εργασίας της διακόσια τριάντα δύο (232) παιδιά από 12 ως 14 ετών της κατασκήνωσης αποτέλεσαν την ομάδα από την οποία έγινε η άντληση πληροφοριών. Με την παρούσα έρευνα επιθυμούμε να βρούμε απαντήσεις στα ερωτήματα :

- ✓ Ποιο ποσοστό σύμφωνα με το οικογενειακό εισόδημα επιλέγει το ποδόσφαιρο και τα υπόλοιπα αθλήματα.
- ✓ Ποιο ποσοστό σύμφωνα με τις αρχηγικές τάσεις του παιδιού επιλέγει το ποδόσφαιρο και τα υπόλοιπα αθλήματα.
- ✓ Ποια είναι η σχέση αθλήματος και πίστης στο θεό.
- ✓ Ποιο άθλημα επιλέγουν.

Ευρήματα που έχουν ως στόχο να αποτελέσουν χρήσιμα στην προπονητική διαδικασία και στον σχεδιασμό της άσκησης για τους επαγγελματίες των αναπτυξιακών ηλικιών.

Νοιώθω την ανάγκη να εκφράσω της ευχαριστίες μου στα παιδιά που συμμετείχαν στην έρευνα , καθώς και στην καθηγήτρια κα Ιφιγένεια Βαμβακίδου που συνέβαλε στην εκπόνηση της εργασίας.

➤ Εισαγωγή

✓ Ιστορικά

Το ποδόσφαιρο άρχισε να εμφανίζεται στην Ελλάδα λίγο πριν από τις αρχές του 20ου αιώνα όταν στα λιμάνια του Πειραιά της Πάτρας της Θεσσαλονίκης αλλά και της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης ναυλοχούσαν αγγλικά πολεμικά πλοία και έπαιζαν οι ναύτες μεταξύ τους ποδόσφαιρο. Παράλληλα πολλοί Έλληνες φοιτητές σε αγγλικά πανεπιστήμια αλλά και μετανάστες σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες επέστρεφαν στην Ελλάδα φέρνοντας μαζί τους και το ποδόσφαιρο, όπως ο Παναγιώτης Βρυώνης από την Ελβετία όπου έπαιζε ποδόσφαιρο στην Σερβέτ και ο Ανδριανόπουλος ο μετέπειτα ιδρυτής και ποδοσφαιριστής του Ολυμπιακού. Στη Θεσσαλονίκη, συγκροτήθηκε η πρώτη ομάδα, η Ουνιόν Σπορτίβ, από ξένους που βρίσκονταν εκεί.

Επίσημα το άθλημα εμφανίζεται το 1899 όταν η Διοίκηση του Σ.Ε.Γ.Α.Σ, στο οποίο υπαγόταν τότε το ποδόσφαιρο, αποφάσισε στις 12/1/1899 να προκηρύξει ποδοσφαιρικούς αγώνες. Την πρώτη επίσημη μετάφραση των κανονισμών του ποδοσφαίρου έκανε το 1898 ο Ιωάννης Χρυσάφης. Οι πρώτες ομάδες που εμφανίζονται είναι ο «Εθνικός Γυμναστικός Σύλλογος» και ο «Πανελλήνιος» στην Αθήνα, ο «Πειραιϊκός Σύνδεσμος» στον Πειραιά, ο «Πανιώνιος» και ο «Απόλλωνας» στη Σμύρνη (φώτο) και η «Πέρα Κλουμ» στη Κωνσταντινούπολη. Ο ΣΕΓΑΣ προκηρύσσει το πρώτο πανελλήνιο πρωτάθλημα, το 1906, με νικητή τον Εθνικό ΓΣ, ενώ στην Σμύρνη το πρώτο πρωτάθλημα είχε διοργανωθεί πολύ νωρίτερα το 1898 με νικητή τον Απόλλωνα. Το 1906 συγκροτήθηκε και η πρώτη εθνική ομάδα.

Από το 1907 εισάγεται στα σχολεία και αρχίζουν να γίνονται αγώνες ανάμεσα σε μαθητές γυμνασίων και μεταξύ φοιτητών. Το 1908 ιδρύεται ο «Ποδοσφαιρικός Αθλητικός Όμιλος Αθηνών» ο οποίος το 1923 μετονομάστηκε σε «Παναθηναϊκό Αθλητικό Όμιλο». Το ποδόσφαιρο παραμένει στον ΣΕΓΑΣ μέχρι το 1923 όταν οι σύλλογοι ιδρύουν την Ε.Π.Σ.Ε. Οι βαλκανικοί Πόλεμοι και μετέπειτα ο Α΄ Παγκόσμιος, διέκοψαν κάθε κίνηση στη δεκαετία 1910-1920. Οι ομάδες της Σμύρνης και της Κωνσταντινούπολης επανιδρύονται μετά το 1922 στην Αθήνα. Το 1925 ιδρύεται ο «Ολυμπιακός Σύνδεσμος Φιλάθλων Πειραιώς». Το 1926 οι ποδοσφαιρικές ενώσεις Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης ιδρύουν την ΕΠΟ (Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία) στην οποία υπάγονται και σήμερα όλες οι ποδοσφαιρικές ενώσεις της χώρας (<http://www.e-soccer.gr/afieromata/istoria-tou-podosfairou/item/1410-to-podosfairo-stin-ellada>).

✓ Έρευνες

Μια σημαντική συμβολή στην ακαδημαϊκή έρευνα του σύγχρονου ποδοσφαίρου αποτελεί η έκδοση του συλλογικού τόμου «Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών: αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πλέθρον και επιμελήθηκαν οι Γιάννης Ζαϊμάκης (Πανεπιστήμιο Κρήτης) και Νίκος Κοταρίδης (Πάντειο Πανεπιστήμιο). Το βιβλίο έρχεται να καλύψει το μεγάλο κενό που υπάρχει στην ελληνική βιβλιογραφία, παρουσιάζοντας διεπιστημονικές προσεγγίσεις για τις κοινωνικές, οικονομικές και ανθρωπολογικές διαστάσεις του δημοφιλούς αθλήματος μέσα από διαφορετικές εγχώριες και διεθνείς οπτικές. Είναι πολύ σημαντικό το ότι σε μια ελληνική έκδοση για το ποδόσφαιρο συμμετέχουν πρωτοπόροι μελετητές του πεδίου με διακεκριμένη παρουσία στη διεθνή

βιβλιογραφία, όπως οι John Williams, Gary Armstrong, Richard Giulianotti και Nicholas Hourcade. Ο αναγνώστης θα βρει πολύ χρήσιμη την εισαγωγή των επιμελητών, που θέτουν το πλαίσιο της θεωρητικής και μεθοδολογικής συζήτησης για την έρευνα του «αθλήματος του λαού», την εξέλιξη των σχετικών μελετών στην Ελλάδα και τονίζουν τη σημασία της διασταύρωσης της εγχώριας επιστημονικής παραγωγής με τις διεθνείς συζητήσεις.

Το βιβλίο θέτει επίκαιρους προβληματισμούς για τη σύνθετη σχέση της κοινωνίας και της οικονομίας του βιοπολιτικού καπιταλισμού με το ποδόσφαιρο και αναμοχλεύει την ερευνητική περιέργεια για περαιτέρω μελέτες σε ένα αντικείμενο που διεκδικεί περισσότερους «θιασώτες» στην ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα. Ανοίγει ένα μονοπάτι στην επιστημονική προσέγγιση του ποδοσφαίρου και έναν διάλογο για το άθλημα ανάμεσα σε διαφορετικές επιστημονικές πειθαρχίες (π.χ. κοινωνιολογία, κοινωνική ανθρωπολογία, πολιτική ιστορία, ψυχιατρική) που συνομιλούν μακριά από τις λογικές της εξιδανίκευσης και της οπαδικής στράτευσης που χαρακτηρίζουν το πεδίο.

Όπως διαβάζουμε στο **(Ελεύθερος χρόνος, αθλητισμός και υποκοουλτούρα, Σημειώσεις μαθήματος: Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου, Ζαϊμάκης Γιάννης, 2008)** για τις **Λειτουργίες της αθλητικής δραστηριότητας** «Ο αθλητισμός αποτελεί ένα βασικό στοιχείο της σύγχρονης κοινωνικής ζωής. Σύμφωνα με τον Χουίζινκα το παιχνίδι φαίνεται να είναι ένα βασικό στοιχείο όλων των κοινωνιών και η λειτουργία του παίζει που προσδιορίζει τον παίζοντα άνθρωπο (homo ludens) συνιστά μια σημαίνουσα κοινωνική μορφή και κοινωνική έκφραση του πολιτισμού (Κορωναίου 1985: 53). Ωστόσο, ο αθλητισμός με τη σύγχρονη εμπορευματοποιημένη και θεσμοποιημένη του εκδοχή συνιστά ένα νεωτερικό φαινόμενο.

Οι αθλητικές δραστηριότητες στη σημερινή τους μορφή έχουν ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Η αθλητική αναμέτρηση συνιστά μια αγωνιστική πρακτική στην οποία εμπλέκονται ανταγωνιζόμενοι αθλητές ή ομάδες αθλητών. Το πλαίσιο στο οποίο βασίζεται η αγωνιστική μάχη βασίζεται σε ορισμένους κανόνες που επιτρέπουν την ομαλή διεξαγωγή του παιχνιδιού και περιορίζουν τις πιθανότητες της πρόκλησης φυσικής βίας σε βάρος του αντιπάλου. Το παιχνίδι οργανώνεται γύρω από ορισμένες φάσεις που επιτρέπουν τη διακύμανση των συναισθημάτων και την πρόκληση διέγερσης στο θεατή. Στο αθλητικό αγώνα συμμετέχουν αθλητές αλλά και θεατές. Οι τελευταίοι οργανώνονται σε αντίπαλα στρατόπεδα και υποστηρίζουν τη μια ή την άλλη ομάδα, τον ένα ή τον άλλο αθλητή. Σε ένα ποδοσφαιρικό παιχνίδι η αλληλεξάρτηση των αντιπάλων, η διαπλοκή των ενεργειών και οι αντίπαλες εν δράσει ομάδες συγκροτούν ένα ιδιαίτερο σχηματισμό.

Ο αθλητισμός στις μοντέρνες κοινωνίες με τη μορφή του πρωταθλητισμού και συνιστά ένα πεδίο έκφρασης του ανταγωνισμού ανάμεσα στα κράτη και ομάδες συμφερόντων που επεκτείνουν τις κοινωνικές και οικονομικές τους δραστηριότητες στο χώρο του αθλητισμού. Σε αυτήν την κατεύθυνση επιχειρηματικά κέντρα επιχειρούν να αξιοποιήσουν το συμβολικό κεφάλαιο ιστορικών σωματείων για λόγους που έχουν να κάνουν όχι μόνο με το γόητρο και την προβολή αλλά και την επιχειρηματικό συμφέρον. Μια ποδοσφαιρική εταιρία ακόμη και εάν δεν αποφέρει άμεσα κέρδη στους ιδιοκτήτες του είναι βέβαιο ότι τους εξασφαλίζει ευρεία δημοσιότητα και αναγνωρισιμότητα. Η εμπορευματοποίηση του αθλητισμού και η ανάγκη για πρωταθλητισμό και υψηλές επιδόσεις έχουν διαμορφώσει στις σύγχρονες συνθήκες ένα διαφορετικό πλαίσιο δράσης που διέπεται από ποικίλους καταναγκασμούς και περιορισμούς με στόχο την ολοένα και αυξανόμενη ανάγκη για βελτίωση των αθλητικών επιδόσεων. Πράγματι ο πρωταθλητισμός απαιτεί επίπονη και συστηματική σωματική άσκηση, χρήση φαρμακευτικών ουσιών και ιατρική παρακολούθηση, περιορισμό των απολαύσεων και ανάπτυξη του αυτοελέγχου, επαγγελματική στάση και αφοσίωση. Είναι

φανερό ότι το πολιτισμικό περιεχόμενο της αθλητικής δραστηριότητας σε επαγγελματικό επίπεδο διαφέρει σημαντικά με το αθλητικό παιχνίδι του παρελθόντος όπου οι συμμετέχοντες στόχευαν στην ικανοποίηση την απόλαυση, την ψυχαγωγία και την επιτέλεση μιας ταυτότητας και επηρεάζεται ολόενα και περισσότερο από τις ανάγκες μιας βιομηχανίας των σπορ. Ωστόσο, η εμπορευματοποιημένη εκδοχή του αθλητισμού δεν είναι μια καθολική κατάσταση στη σύγχρονη κοινωνία αφού η αθλητική δραστηριότητα εξακολουθεί να υπάρχει στο σχολείο, στη γειτονιά, στη παρέα ως ένα παιχνίδι και μια ευκαιρία για απόδραση από τη καθημερινότητα. Η εμπορευματοποίηση της αθλητικής δραστηριότητας υπήρξε μια διαδικασία που έλαβε χώρα στη διάρκεια του 20ου αιώνα με σημαντική συμβολή των υψηλών κοινωνικών στρωμάτων.

Σύμφωνα με τον Gruneau (1983) η οικονομική δύναμη και η πρόσβαση της αστικής τάξης στους επίσημους θεσμούς τις επέτρεψαν να ελέγξει τους αθλητικούς οργανισμούς και στα κέντρα λήψης αποφάσεων, να ενισχύσει την εμπορευματοποίηση της αθλητικής δραστηριότητας και να προάγει μια φιλελεύθερη ατομικιστική ιδεολογία που τονίζει τη σημασία των σπορ στην ελευθερία των επιλογών του ατόμου».

Η ταύτιση με τους ποδοσφαιρικούς ήρωες, η συγκρότηση μιας κοινότητας ενδιαφέροντος και η συντροφικότητα των οπαδών των ποδοσφαιρικών συναντήσεων είναι ορισμένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των κοινωνικών συμπεριφορών και των ψυχολογικών στάσεων των θεατών/παιδιών.

Η ανάπτυξη των πολιτισμικών μελετών και της κοινωνιολογίας του ελεύθερου χρόνου συνέβαλε στη ανάδειξη και ενός ιδιαίτερου αντικειμένου έρευνας που αφορούσε τις νεανικές υποκουλτούρες. Το ενδιαφέρον αυτό προέκυψε στο πλαίσιο μιας ευρύτερης συζήτησης στους κόλπους της κοινωνιολογίας για τη νεολαία και τα ζητήματα της αποξένωσης. Σε αυτήν την κατεύθυνση οι νεανικές κουλτούρες είχαν ιδωθεί ως μια μικρογραφία ευρύτερων κοινωνικών και οικονομικών αλλαγών. Σε κάποιο βαθμό οι σχετικές μελέτες επηρεάστηκαν αφενός από την εμφάνιση του φαινομένου της υποκουλτούρας στη μεταπολεμική περίοδο και αφετέρου από την κοινωνική αντίδραση στο φαινόμενο με το κλίμα ηθικού πανικού που διαμορφώθηκε στο λόγο των M.M.E και τη διαδικασία ετικετοποίησης των νέων που συνδέονταν με τα διάφορα είδη της ροκ μουσικής σκηνής. Οι στερεοτυπικές απεικονίσεις των υποπολιτισμικών ομάδων για το στυλ, το ντύσιμο και την εκκεντρική συμπεριφορά των υποπολιτισμικών ομάδων συνέβαλαν στη συντήρηση ενός μύθου για τις υποκουλτούρες που δυσκόλευε την κατανόηση τους από την ακαδημαϊκή κοινότητα στο πλαίσιο της οποίας η υποκουλτούρα συνιστούσε ένα σύμπτωμα και ένα πρόβλημα της νεωτερικότητας. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα μελέτης της υποκουλτούρας ήταν η σχολή του Birmingham, η οποία μαζί με την Αμερικάνικη σχολή της υποκουλτούρας που ακολούθησε συνέβαλαν στην καθιέρωση των υποπολιτισμικών μελετών στον ακαδημαϊκό χώρο και στη συστηματική θεωρητική και ερευνητική ενασχόληση με το αντικείμενο.

Για να κατανοήσουμε το φαινόμενο της υποκουλτούρας οφείλουμε να προσεγγίσουμε ερμηνευτικά την έννοια της κουλτούρας. Με βάση τις υποπολιτισμικές θεωρήσεις που έχουν επηρεαστεί από τις θέσεις του Williams (1994) για την κουλτούρα, η τελευταία παραπέμπει σε διακριτά πρότυπα ζωής, επιλογών και γούστου ορισμένων κοινωνικών ομάδων, στα νοήματα, τις αξίες και τις ιδέες που ενσωματώνονται στις κοινωνικές σχέσεις, τα συστήματα πεποιθήσεων, τα έθιμα και τα ήθη και τις χρήσεις των αντικειμένων και της υλικής ζωής. Η μελέτη της υποκουλτούρας έγινε ιδιαίτερα γνωστή από τις κλασικές εργασίες της σχολής του Birmingham. Η σχολή αυτή δανείστηκε αναλυτικά σχήματα από διαφορετικά

επιστημολογικά παραδείγματα και ετερόκλητες θεωρίες ξεκινώντας από την επεξεργασία των θέσεων των θεωρητικών της κοινωνικής αλληλόδρασης, κυρίως των Becker και Goffman για τη συγκρότηση της παρεκκλίνουσας ταυτότητας μέσω της υιοθέτησης κοινωνικών προσδιορισμών και τη διαδικασία στιγματισμού ορισμένων κοινωνικών ομάδων .

Παράλληλα αξιοποίησε τις θέσεις του δομολειτουργισμού του Merton, ιδιαίτερα τις απόψεις του για τη σημασία των τελετουργιών στην κοινωνική αναπαραγωγή του συστήματος και της σχολής της Φρανκφούρτης, ιδιαίτερα τις θέσεις του Adorno (1985) για τη λαϊκή κουλτούρα. Η έννοια της αντίστασης έχει κυρίαρχη θέση στις υποπολιτισμικές θεωρήσεις οι οποίες επαναδιατυπώνουν τις πολιτικές θέσεις του Γκράμσι για την ηγεμονία και την αντίσταση σε ένα πολιτισμικό πλαίσιο αναφοράς που ενσωματώνει στοιχεία από τη θεωρία του Φουκώ για τη μικροφυσική της εξουσίας. Η τελευταία αφορά ένα πλήθος σχέσεων δύναμης, που έρχονται από τα κάτω, ενυπάρχουν στο χώρο όπου ασκούνται και είναι συστατικές της οργάνωσης του. Σε τοπικό επίπεδο όπου υπάρχει εξουσία υπάρχει και αντίσταση. Η τελευταία δεν προσδιορίζεται ως ένας τύπος της μεγάλης Άρνησης αλλά ως περιφερειακές και απρόβλεπτες εντάσεις: «δυνατές, αναγκαίες, απίθανες, αυθόρμητες, άγριες, μοναχικές, προσχεδιασμένες, χαμερπείς βίαιες, αδιάλλακτες, πρόθυμες για συνδιαλλαγή, ιδιοτελείς ή γεμάτες αυταπάρανηση» . Η αντίσταση εκφράζεται κυρίως σε ένα σημειολογικό επίπεδο μέσα από τη διαφορετική χρήση και την επανερμηνεία μηνυμάτων και συμβόλων στο πλαίσιο μιας υποπολιτισμικών ομάδων με στόχο να συγκροτηθούν ιδιαίτερα νοήματα που εκφράζαν τα αξιακά και συμπεριφορικά πρότυπα της ομάδας.

Σύμφωνα με τη σχολή του Birmingham η κουλτούρα είναι πλουραλιστική. Η πρόσβαση και η δυνατότητα χρήσης του πολιτισμικού κεφαλαίου είναι άνιση όπως άνιση είναι και η πρόσβαση σε κοινωνικές θέσεις και αγαθά με όρους κοινωνικής τάξης. Για αυτό το λόγο πρέπει να γίνει διάκριση ανάμεσα στην ηγεμονική κουλτούρα και στην κοινή κουλτούρα. Ηγεμονική κουλτούρα δημιουργείται από αυτές τις ομάδες οι οποίες κατέχουν τη μεγαλύτερη εξουσία και επίδραση στην κοινωνία και των οποίων η κυρίαρχη κοινωνική θέση επιτρέπει να δημιουργήσει μια κυρίαρχη κουλτούρα. Αντίθετα η κοινή κουλτούρα συνιστά μια έκφραση της καθημερινής ζωής των άλλων κοινωνικών ομάδων και τάξεων. Η κοινή κουλτούρα αναδύεται σε αυτές τις πολιτισμικές περιοχές στις οποίες η ηγεμονική κουλτούρα είναι αδύνατη να διεισδύσει ολοκληρωτικά.

Ένας τύπος αντίστασης στην ηγεμονική κουλτούρα εκφράζεται μέσα από νεανικές κουλτούρες κυρίως σε συμβολικό επίπεδο με την αμφισβήτηση των κυρίαρχων αξιών και συμβόλων. Σε σημαντικό βαθμός ο πλουραλισμός των πολιτισμικών προτύπων μέσα σε μια κυρίαρχη ηγεμονική κουλτούρα προσδιορίζεται από την κοινωνική τάξη. Κάθε τάξη μέσα σε μια ορισμένη κοινωνία έχει τους ιδιαίτερους τύπους πολιτισμικής έκφρασης και αντίληψης. Αυτές οι ιδιαίτερες εκφράσεις διαμορφώνουν μια γονεϊκή ταξική κουλτούρα. Για παράδειγμα οι πολιτισμικές αξίες της εργατικής τάξης δίνουν έμφαση στην ανδρισμό, την αντοχή, την ανθεκτικότητα, τη γενναιότητα και την κομψότητα στη δημόσια παρουσία στη γειτονιά .

Τα παιδιά των μελών της εργατικής τάξης σε σημαντικό βαθμό υιοθετούν πρότυπα από την γονεϊκή κουλτούρα προσδίδοντας ωστόσο στις ιδιαίτερες εκφράσεις της διαφορετικά χαρακτηριστικά. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι νέοι της εργατικής τάξης αλλά και μέλη άλλων κοινωνικών τάξεων απορρίπτουν το σύστημα αξιών της μεσαίας τάξης. Όταν οι απαντήσεις στο περιεχόμενο και στη δομή μιας κουλτούρας είναι αντιθετικές στην ηγεμονική κουλτούρα και διαφοροποιούνται από την κουλτούρα των γονέων και όταν αυτές οι απαντήσεις συγκροτούν διακριτά πρότυπα κοινωνικής δράσης και τρόπου ζωής τότε μια υποκουλτούρα συγκροτείται.

Ο τοπικός προσανατολισμός και η κοινωνική καταγωγή της υποκουλτούρας είναι δύο άλλα κεντρικά ζητήματα στη μελέτη της υποκουλτούρας. Συνήθως οι υποπολιτισμικές ομάδες συγκροτούνται σε τοπικό επίπεδο και ο τόπος προσλαμβάνει ιδιαίτερη σημασία και αξία. Αυτό συχνά το βλέπουμε σε υποκουλτούρες φανατικών οπαδών που οργανώνονται γύρω από τοπικά κλαμπ και στέκια συνάθροισης της ομάδας. Οι συμβολικές αναφορές και οι προσδέσεις με ιδιαίτερους τόπους ποικίλουν. Ο συμβολικός δεσμός του οπαδού με ένα τόπο μπορεί να αφορά την περιοχή στην οποία εδρεύει το κλαμπ τους, την περιοχή ή την πόλη στην οποία εδρεύει το αγαπημένο τους σωματείο (π.χ. ο ΠΑΟ στη Λεωφόρο και την Αθήνα) ενώ μερικές φορές οι ταυτίσεις επεκτείνονται και στο τόπο καταγωγής της ομάδας (π.χ. η Κωνσταντινούπολη για τον ΑΕΚ). Η ταξική προέλευση των διαφόρων υποπολιτισμικών ομάδων έχει απασχολήσει ένα μεγάλο μέρος των σχετικών εργασιών (Mungham, Pearson 1976, Clark, Hall, Jefferson, Roberts), ιδίως στη δεκαετία του 1970. Αυτός ο προσανατολισμός αντανάκλασε το ευρύτερο ενδιαφέρον ορισμένων κύκλων της κοινωνιολογίας για ταξικά ζητήματα και την κουλτούρα της εργατικής τάξης. Ενώ, ιστορικά οι νεανικές υποκουλτούρες φαίνεται να αναδύονται στο πλαίσιο της κουλτούρας της εργατικής τάξης σταδιακά εμφανίζονται νέες μορφές υποκουλτούρας, όπως των hippies και του glamor rock, με διαφορετική κοινωνική προέλευση (βλ. στο Ελεύθερος χρόνος, αθλητισμός και υποκουλτούρα, Σημειώσεις μαθήματος: Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου, Ζαϊμάκης Γιάννης, 2008) και επίσης στα

Βέμπλεν Θ., 1982 (1899), Η θεωρία της αργόσχολης τάξης, Αθήνα, Κάλβος.

Ελίας Ν., Ντάνιγκ Ε., 1998 (1986), Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του πολιτισμού, (μτφρ. Χειρδάρη Σ., Κακαρούκα Γ., επιμ. - εισαγωγή Κυπριανός Π.) Αθήνα, Δρομέας.

Ελίας Ν., 1998 (1986), «Εισαγωγή», στο, Ελίας Ν., Ντάνιγκ Ε., Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του πολιτισμού, (μτφρ. Χειρδάρη Σ., Κακαρούκα Γ., επιμ. - εισαγωγή Κυπριανός Π.) Αθήνα, Δρομέας.

Hebdige D., 1981(1979), Υπο-κουλτούρα: το νόημα του στυλ, Αθήνα, Γνώση.

Κορωναίου Α., 1996, (επιμ.), Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου, (μτφρ. Κειμένων Καψαμπέλη Κ., Σταυρακάκης Γ.,) Αθήνα, Νήσος.

Marcuse H., 1971, Ο μονοδιάστατος άνθρωπος, Αθήνα, Παπαζήση.

Vinnai G., 1999 (1976), Το ποδόσφαιρο ως ιδεολογία, Αθήνα, Διεθνής Βιβλιοθήκη.

Πετμεζίδου Μ., 1996, «Σύγχρονες θεωρητικές διαμάχες και νέες συνθέσεις», στο, η ίδια (επιμ.) Σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία (μετφ. Καπετανγιάννης Β., Μπαρουκτσής Γ.), Τόμος Ι, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Φρόντ Σ., 1975, Ο πολιτισμός πηγή δυστυχίας, Αθήνα, Επίκουρος.

➤ Σύγχρονα κοινωνιολογικά σχήματα

Εξακολουθεί ωστόσο να υπάρχει η αντιπαράθεση ανάμεσα στην πολιτική κοινωνιολογία που θεωρεί το σπορ «όπιο του λαού» και άλλους κλάδους αυτής της επιστήμης που το θεωρούν ένα μέρος της κουλτούρας. Το αποδεικνύει η πρόσφατη δουλειά των γάλλων κοινωνιολόγων Ζαν-Μαρί Μπρομ και Μαρκ Περελμάν, που χαρακτηρίζουν το ποδόσφαιρο «συναισθηματική πανώλη». Το αποδεικνύει επίσης η σημασία που έχουν λάβει τα έργα του γερμανού κοινωνιολόγου Νόρμπερτ Ελίας, ο οποίος θεωρεί τον αθλητισμό όχι συνέχεια του πολέμου με άλλα μέσα, αλλά το «πολιτισμένο θέαμα της ελεγχόμενης βίας».

Το γεγονός όμως ότι ένα ακροαριστερό γαλλικό έντυπο όπως το "Mouvements" αναρωτιέται στο τελευταίο του τεύχος σε ποιο βαθμό μπορεί να μας αρέσει το ποδόσφαιρο αποτελεί μια ένδειξη αλλαγής στάσης. Στο βιβλίο του «Το πιο ωραίο γκολ ήταν μια πάσα», ο φιλόσοφος Ζαν-Κλοντ Μισεά υπερασπίζεται το ποδόσφαιρο ως μια συλλογική δραστηριότητα όπου δεσπόζει η αλληλοβοήθεια. Πριν από αυτόν, ο ιταλός κομμουνιστής φιλόσοφος Αντόνιο Γκράμσι θεωρούσε το ποδόσφαιρο «βασιλείο της ανθρώπινης τιμότητας» και ο βρετανός μαρξιστής ιστορικός Ερικ Χόμπσμπομ μιλούσε για τη «λαϊκή θρησκεία του προλεταριάτου». Ο Μισεά νοσταλγεί τη χρυσή εποχή του «σοσιαλιστικού ποδοσφαίρου» που έπαιζε η Εθνική Ουγγαρίας, επισημαίνοντας ότι η αθλητική ευφυΐα είναι το αντίθετο της καρικατούρας των «αναλφάβητων με σορτσάκι». Η σεμνότητα και η αίσθηση αλληλεγγύης που είχε όμως ένας παίκτης σαν τον Γκαρίντσα (1933-1983), ο οποίος πέθανε φτωχός, απέχουν έτη φωτός από τα χαρακτηριστικά των σημερινών golden boys που πληρώνονται από τους σπόνσορες. Η απόφαση που έλαβε πέντε χρόνια αργότερα το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έθεσε τέλος στον ποδοσφαιρικό προστατευτισμό και επιτρέπει πλέον σε μια ποδοσφαιρική ομάδα της Ευρώπης να αποτελείται κατά 100% από ξένους παίκτες. Έτσι, τα μικρά ολιγοπώλια μπορούν πλέον να επιβάλλουν τους νόμους τους. Και οι παίκτες «κτίζονται» για να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της βιομηχανίας του ποδοσφαίρου.

«Όποιος δοξάζει τους δυστυχισμένους φτωχοδιάβολους δοξάζει το σύστημα που τους έκανε αυτό που είναι», έγραφε ο Αντόρνο.

Όλο και περισσότεροι διανοούμενοι, όμως, ακολουθούν σήμερα έναν άλλο δρόμο (<http://www.kathimerini.gr/771935/article/epikairothta/moyntial/apo-opio-toy-laoy-dynamh-apeley8erwshs-to-podosfairo-gia-thn-aristera>).

Άλλες μελέτες έχουν υποστηρίξει ότι το ποδόσφαιρο γέννησε το ρατσισμό. Γράφει ο κοινωνιολόγος Άντονι Γκίντενς (Κοινωνιολογία, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, 2002, σελ. 308-309): «Η πρώτη περίοδος της αποικιοκρατίας συνέπεσε με την εμφάνιση του ρατσισμού. [...] Γιατί άνησε ο ρατσισμός; Οι λόγοι είναι ποικίλοι. Ένας είναι ότι η αντίθεση μεταξύ λευκού και μαύρου, ως πολιτιστικών συμβόλων, είχε βαθιές ρίζες στον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Το λευκό συνδέθηκε επί μακρόν με την αγνότητα και το μαύρο με το κακό». Και συνεχίζει ο Γκίντενς (ό.π., σελ. 310): «Ένας δεύτερος σημαντικός παράγοντας που οδηγεί στο σύγχρονο ρατσισμό ήταν η εφεύρεση και η διάδοση αυτής ετούτης της έννοιας της φυλής (ή ράτσας). [...] Η έννοια της φυλής, ως συνόλου κληρονομημένων χαρακτηριστικών, προέρχεται από την ευρωπαϊκή σκέψη του 18ου και 19ου αιώνα». Ο Άντονι Γκίντενς αναφέρει κι ένα τρίτο λόγο

ανάπτυξης του ρατσισμού, που «βρίσκεται στις σχέσεις εκμετάλλευσης των μη λευκών λαών, που καθιέρωσαν οι Ευρωπαίοι. Το δουλεμπόριο δε θα μπορούσε να συνεχιστεί, αν δεν ήταν διαδεδομένη στους Ευρωπαίους η πεποίθηση ότι οι μαύροι ανήκαν σε μια υποδεέστερη, ακόμα και υπάνθρωπη, φυλή. Ο ρατσισμός συνέβαλε στο να δικαιολογήσει την αποικιακή κυριαρχία επί των μη λευκών πληθυσμών και να τους αρνηθεί τα δικαιώματα της πολιτικής συμμετοχής που είχαν κατακτήσει οι λευκοί στις ευρωπαϊκές πατρίδες τους».

skourascamp

➤ ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΑΘΗΣΗ

Όπως εμπειριστατωμένα αναλύει ο Στυλιανός Κωνσταντάκος κ.α. (2004): σύμφωνα με τη θεωρία της σύζευξης μεταξύ αντίληψης και δράσης του Gibson (1979), ο έλεγχος της στάσης του σώματος σχετίζεται άμεσα με την ικανότητα επεξεργασίας οπτικών πληροφοριών με στόχο τη διατήρηση της ισορροπίας. Η άμεση εφαρμογή οπτικών πληροφοριών σε κινητικές δραστηριότητες είναι το πιο σημαντικό γνώρισμα της σύζευξης μεταξύ αντίληψης και δράσης). Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η συνεχής προσαρμογή της κίνησης του σώματος στις εκάστοτε οπτικές πληροφορίες χωρίς να απαιτείται η παρεμβολή κάποιου κινητικού προγράμματος το οποίο ανακαλείται από τη μνήμη όπως υποστηρίζει η θεωρία του κλειστού κυκλώματος του Adams (1971) ή η θεωρία του σχήματος του Schmidt (1975). Αρκετές έρευνες έχουν δείξει ότι οι αντιληπτικο-κινητικές προσαρμογές που απαιτούνται στα αθλήματα «μπάλας» (π.χ. αντισφαίριση, επιτραπέζια αντισφαίριση) ενισχύουν το μηχανισμό της οπτικής αντίληψης με αποτέλεσμα οι έμπειροι αθλητές να έχουν πιο ανεπτυγμένες οπτικές δεξιότητες από τους αρχάριους. Ειδικότερα για την ισορροπία, ο έλεγχος της στάσης μέσω οπτικής ανατροφοδότησης ενισχύει τη λει-τουργία του μηχανισμού της αντίληψης - δράσης. Επιπλέον, σύμφωνα με τους Anderson, Campos και Anderson (2001), η κινητική εμπειρία της αυτόνομης βάδισης στα μικρά παιδιά ενισχύει την σύζευξη μεταξύ οπτικής αντίληψης και κίνησης κατά την εκμάθηση νέων, πιο σύνθετων κινητικών δεξιοτήτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, θα ήταν ενδιαφέρον να εξεταστεί αν η προηγούμενη εμπειρία σε εξειδικευμένες αθλητικές δεξιότητες που απαιτούν την προσαρμογή της στάσης σε οπτικά ερεθίσματα επηρεάζει θετικά τον κύκλο αντίληψης - δράσης κατά την εκμάθηση μίας νέας δεξιότητας ισορροπίας. Η μεταφορά μάθησης μίας συγκεκριμένης δεξιότητας η οποία αναπτύσσεται στα πλαίσια της εξειδικευμένης προπόνησης που απαιτεί ένα άθλημα σε άλλες δεξιότητες είναι ένα θέμα που έχει προβληματίσει αρκετά τους ερευνητές. Μελέτες έχουν δείξει ότι η ικανότητα εκτέλεσης εξειδικευμένων και σύνθετων δεξιοτήτων ισορροπίας που χρησιμοποιούνται από χορευτές του κλασσικού μπαλέτου και αθλητές της ενόργανης δεν συνεπάγεται και καλύτερο έλεγχο του σώματος σε πιο απλές δεξιότητες ισορροπίας. Αυτό συμβαίνει γιατί σύμφωνα με νευρο-ανατομικά στοιχεία, ο οπτικο-κινητικός συντονισμός επιτυγχάνεται μέσω της άμεσης απεικόνισης των αντιληπτικών πληροφοριών που φθάνουν στην περιοχή του αισθητηριακού φλοιού σε συγκεκριμένες περιοχές του κινητικού φλοιού του εγκεφάλου. Ως συνέπεια, οι συγκεκριμένες απεικονίσεις που εκφράζουν το συντονισμό ανάμεσα στην όραση και την κίνηση για μία συγκεκριμένη στάση ή δεξιότητα δε γενικεύονται σε άλλες στάσεις. Παρόλα αυτά, οι απεικονίσεις συγκεκριμένων αντιληπτικο-κινητικών δράσεων όπως αυτή της σταθεροποίησης του κεφαλιού με βάση την περιφερειακή όραση αναμορφώνονται και γενικεύονται σε πιο σύνθετες στρατηγικές ελέγχου της στάσης μέσω της συστηματικής εξάσκησης και μάθησης νέων δεξιοτήτων.

Οι αθλητές του ποδοσφαίρου έχουν αναπτύξει σε μεγαλύτερο βαθμό την ικανότητα εφαρμογής οπτικών πληροφοριών σε κινητικές εντολές οι οποίες ρυθμίζουν στιγμιαία την κατανομή βάρους ανάμεσα στα δύο πόδια σύμφωνα με τη δυναμική της κίνησης όπως αυτή διαμορφώνεται οπτικά με βάση τις τροχιές που απεικονίζονται στην οθόνη του υπολογιστή. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η μάθηση της νέας οπτικοκινητικής δεξιότητας ως αποτέλεσμα της εξάσκησης ήταν παρόμοια και για τις δύο πειραματικές ομάδες, ενώ οι ποδοσφαιριστές βελτίωσαν το χρόνο κίνησης τους πιο γρήγορα σε σχέση με την ομάδα ελέγχου. Τα αποτελέσματα της έρευνας συμφωνούν με την άποψη που υποστηρίζεται και από άλλες έρευνες σύμφωνα με την οποία η εξάσκηση επιτρέπει τη χρησιμοποίηση των

αισθητηριακών πληροφοριών που είναι διαθέσιμες κατά τη διάρκεια της προπόνησης με μεγάλη ταχύτητα και ακρίβεια.. Αρκετές έρευνες έχουν δείξει ότι οι αυξημένες αντιληπτικές απαιτήσεις σε αθλήματα «μπάλας» προκαλούν αλλαγές στο οπτικοκινητικό σύστημα με αποτέλεσμα οι έμπειροι αθλητές να αναπτύσσουν καλύτερες δεξιότητες οπτικής αντίληψης συγκριτικά με τους αρχάριους αθλητές. Πιο συγκεκριμένα στο ποδόσφαιρο έχει αποδειχθεί ότι οι έμπειροι αθλητές έχουν καλύτερες ικανότητες πρόβλεψης από ότι οι αρχάριοι αθλητές. Η υπεροχή των ποδοσφαιριστών στον αριθμό λαθών του αριστερού και δεξιού ποδιού καθώς και στο χρόνο κίνησης σε σχέση με την ομάδα ελέγχου μπορεί να ερμηνευθεί από διαφορετικές προσεγγίσεις ξεκινώντας από τη μορφή της δοκιμασίας που χρησιμοποιήθηκε για την εξάσκηση της οπτικο-κινητικής αντίληψης. **Η ανωτερότητα των αθλητών του ποδοσφαίρου μπορεί να οφείλεται στη μεγαλύτερη κινητική εμπειρία που αποκτούν μέσω της προπόνησης ποδοσφαίρου σε σχέση με τους φοιτητές Φ.Α. επάνω στην μορφή της δεξιότητας. Από την άλλη πλευρά, πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα έδειξαν ότι οι εξειδικευμένες, σύνθετες δεξιότητες ισορροπίας που αναπτύσσονται από αθλητές της ενοργάνου γυμναστικής ή χορευτές του κλασσικού χορού δεν συνεπάγονται καλύτερο έλεγχο της στάσης σε βασικές, απλές κινήσεις που εκτελούνται στην καθημερινή ζωή.** Η εξειδικευμένη προπόνηση στο άθλημα του ποδοσφαίρου ενισχύει τον κύκλο της αντίληψης – δράσης με αποτέλεσμα την καλύτερη απόδοση σε συγκεκριμένες οπτικό-κινητικές δεξιότητες (στο Στυλιανός Κωνσταντάκος M.Sc., Πραξιτέλης Ζαχαριάδης, Αλέξανδρος Καραϊωσήφ M. Res., Βασιλεία Χατζητάκη Ph.D. Εργαστήριο Μάθησης και Ελέγχου της Κίνησης, ΤΕΦΑΑ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ΣΤΟ Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό, Τόμος 2 (2004), 155-162), όπου εντοπίσαμε και πλούσια βιβλιογραφία.

➤ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΚΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Έχουν διατυπωθεί πολλές θεωρίες για την αξία του παιχνιδιού:- κατά τον Stanley Hall πρόκειται για μια αναπτυξιακή φάση του ανθρώπου από την οποία έχει διέλθει το είδος στην εξελικτική του πορεία- κατά τον Freud το παιχνίδι είναι η προσπάθεια του ανθρώπου να ικανοποιήσει τις ορμές, να εκπληρώσει τις επιθυμίες και να αντιμετωπίσει τις επώδυνες εμπειρίες που τον απειλούν- κατά τον Piaget το παιχνίδι θεωρείται ως πράξη αφομοίωσης και όχι συμμόρφωσης στην πραγματικότητα. Το παιδί στο παιχνίδι χειρίζεται τα πράγματα ελεύθερα και αλλοιώνει την πραγματικότητα με σκοπό να ικανοποιήσει τις προσωπικές του ανάγκες- κατά τον Winnicott είναι πολύ σημαντικό για τα παιδιά να μπορούν να εκφράσουν την επιθετικότητά τους σε ένα περιβάλλον που τους είναι φιλικό και δεν φοβούνται ότι θα τιμωρηθούν γι' αυτό. Το παιδί αποκτά εμπειρίες με το παιχνίδι. Το παιχνίδι καταλαμβάνει ένα μεγάλο τμήμα της ζωής του παιδιού. Η προσωπικότητα των παιδιών αναπτύσσεται μέσα από τα παιχνίδια τους και όσα επινοούν τα άλλα παιδιά και οι ενήλικες. Εμπλουτίζοντας τον εαυτό τους, τα παιδιά διευρύνουν σταδιακά την ικανότητά τους να βλέπουν τον πλούτο του εξωτερικού πραγματικού κόσμου. Το παιχνίδι είναι μια διαρκής μαρτυρία της δημιουργικότητας, που σημαίνει ζωντάνια. Μέσα από το παιχνίδι το παιδί κάνει φίλους και εχθρούς, ενώ είναι δύσκολο να κάνει φίλους εκτός παιχνιδιού. Το παιχνίδι παρέχει μια οργάνωση για τη μύηση στις συναισθηματικές σχέσεις και έτσι βοηθά στην ανάπτυξη των κοινωνικών επαφών. Το παιχνίδι και άλλες μορφές τέχνης συντελούν στην ενοποίηση και γενική απαρτίωση της προσωπικότητας του παιδιού.

Το παιδί μέσα από το παιχνίδι έχει την ευκαιρία να:

- δράσει ελεύθερα και αβίαστα
- ερευνήσει τον υλικό κόσμο
- αναπτύξει την γλωσσική του ικανότητα
- εκφράσει τα συναισθήματά του
- αναπτύξει τις διαπροσωπικές του σχέσεις
- δημιουργήσει και να μάθει αναπτύσσοντας την σκέψη του και οξύνοντας την κρίση του
- ζήσει σε ένα κόσμο φανταστικό που μπορεί να εξουσιάσει
- νιώσει ευχαρίστηση.

Απ' όλα τα παραπάνω καταλαβαίνουμε ότι το παιχνίδι είναι ένα σημαντικό μέσο εξέλιξης καθώς επίσης και ο φυσικός τρόπος για την εκπαίδευση των παιδιών. Το παιχνίδι είναι για τα παιδιά, όπως η εργασία για τους ενήλικες. Υπάρχουν έξι κατηγορίες παιχνιδιού που αντιστοιχούν στην φυσιολογική εξέλιξη του παιδιού: το διερευνητικό παιχνίδι, το μιμητικό παιχνίδι, το δημιουργικό παιχνίδι, το φανταστικό παιχνίδι και το παιχνίδι με κανόνες (<http://www.inpsy.gr/el/tmimata/paidion-efivon-attikis/86-information/departments/children-adolescents/97-2012-04-11-15-04-21>).

➤ Οι αντιλήψεις του Vygotsky για το παιχνίδι

Συνιδρυτής της πολιτισμικής ιστορικής σχολής της σοβιετικής ψυχολογίας ήταν ο L. S. Vygotsky (1896-1934), ο οποίος ασχολήθηκε μεταξύ άλλων και με το παιχνίδι. Οι σχετικές του απόψεις είναι σύντομες αλλά αρκετά πρωτοποριακές. Υποστήριξε ότι το παιχνίδι δεν είναι ο καθοριστικός παράγοντας της συνολικής ανάπτυξης του παιδιού στην προσχολική ηλικία αλλά αποτελεί ένα μόνο παράγοντα, μια μόνο ειδική διάσταση. (Braun, 1991) Πολλοί ερευνητές στην προσπάθειά τους να ορίσουν το παιχνίδι θεώρησαν ότι το κύριο χαρακτηριστικό της δραστηριότητας αυτής είναι ότι δίνει χαρά στο παιδί. Όμως υπάρχουν δραστηριότητες που μπορούν να προσφέρουν πολύ πιο έντονη ευχαρίστηση στο παιδί, όπως για παράδειγμα το πιπίλισμα του δάχτυλου. Ακόμα, υπάρχουν παιχνίδια που μπορεί να μην είναι και τόσο ευχάριστα, όπως κάποια παιχνίδια, προς το τέλος της προσχολικής και στην αρχή της σχολικής ηλικίας, που δίνουν χαρά μόνο όταν το αποτέλεσμα παρουσιάζει ενδιαφέρον ή κάποια αθλήματα όπου το παιδί νιώθει έντονη δυσαρέσκεια, όταν το αποτέλεσμα δεν είναι το επιθυμητό. Επομένως η χαρά δεν μπορεί να θεωρηθεί το κύριο χαρακτηριστικό του παιχνιδιού. Ο Vygotsky υποστήριξε ότι το παιδί παίζοντας ικανοποιεί κάποιες ανάγκες.

Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τον ιδιαίτερο χαρακτήρα αυτών των αναγκών, για να μπορέσουμε αντιληφθούμε τη μοναδικότητα του παιχνιδιού σαν μορφή δραστηριότητας. Τα πολύ μικρά παιδιά ικανοποιούν τις επιθυμίες τους άμεσα, δηλαδή μέσα σε ένα εξαιρετικά μικρό διάστημα μεταξύ της έκφρασης της επιθυμίας τους και της εκπλήρωσής της. Είναι γεγονός ότι δεν υπάρχει παιδί κάτω των τριών ετών που να κάνει σχέδια για το μέλλον. Κατά την προσχολική όμως ηλικία, εμφανίζονται πολλές απραγματοποίητες τάσεις και επιθυμίες. Τα μικρά παιδιά βιώνουν την ένταση ανάμεσα σε επιθυμίες που μπορούν να ικανοποιηθούν μόνο μελλοντικά και στην απαίτηση για άμεση ικανοποίησή τους. Εδώ ακριβώς είναι που εμφανίζεται το παιχνίδι (Braun, 1991, Vygotsky, 1997). Τα παιδιά λύνουν προσωρινά αυτήν την αντίφαση, που βιώνουν μέσα από το παιχνίδι. Επομένως το παιχνίδι θα πρέπει να γίνει αντιληπτό σαν φανταστική ικανοποίηση των απραγματοποίητων επιθυμιών. Η φαντασία είναι ένας νέος σχηματισμός στη συνείδηση του παιδιού, η οποία εμφανίζεται στον τρίτο χρόνο της παιδικής ηλικίας και απουσιάζει τελείως από τα ζώα. Η φαντασία αντιπροσωπεύει «μια αποκλειστικά ανθρώπινη μορφή συνειδητής ενέργειας», που πηγάζει από τη δράση όπως και όλες οι λειτουργίες συνείδησης.

Η παλιά αντίληψη ότι το παιχνίδι αποτελεί φαντασία σε δράση, θα πρέπει να αντικατασταθεί. Μπορούμε να πούμε ότι η φαντασία στους ενήλικες και στα παιδιά σχολικής ηλικίας αποτελεί το χωρίς δράση παιχνίδι. Το παιχνίδι διαφέρει σημαντικά από την εργασία και τις άλλες μορφές δραστηριότητας, γιατί το παιδί παίζοντας, δημιουργεί μια φανταστική κατάσταση. Η φανταστική κατάσταση αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό του παιχνιδιού, ενώ παλιότερα θεωρούσαν ότι αποτελούσε χαρακτηριστικό μόνο κάποιων υποκατηγοριών παιχνιδιού. Είναι γνωστό, ότι η ανάπτυξη των παιχνιδιών που έχουν κανόνες εμφανίζεται προς το τέλος της προσχολικής ηλικίας και συνεχίζεται κατά τη σχολική ηλικία. Αρκετοί ερευνητές ασχολήθηκαν με το προσχολικό παιχνίδι και διαπίστωσαν ότι πρόκειται για φανταστική κατάσταση που εμπεριέχει κανόνες συμπεριφοράς, ακόμα κι αν αυτό δεν ορίζεται εξαρχής. Είναι δηλαδή ένα παιχνίδι με κανόνες. Για παράδειγμα, όταν το κοριτσάκι, έχοντας την κούκλα του για παιδί, υποδύεται τη μητέρα, υιοθετεί κανόνες μητρικής συμπεριφοράς. Επομένως η αντίληψη, ότι το παιδί συμπεριφέρεται σε μια φανταστική κατάσταση χωρίς κανόνες, είναι λανθασμένη. Δεν υπάρχει παιχνίδι χωρίς κανόνες.

Χαρακτηριστικά ο Vygotsky(1997) λέει: "Ο ρόλος που το παιδί υποδύεται και η σχέση του με το αντικείμενο (εάν αυτό έχει αλλάξει σημασία), θα πηγάζει πάντα από τους κανόνες) Από την ανάλυση των παιχνιδιών αποδείχθηκε ότι κάθε φανταστική κατάσταση ορίζεται από κανόνες συμπεριφοράς (προσχολική ηλικία) αλλά και κάθε παιχνίδι με κανόνες (σχολική ηλικία) δημιουργεί μια φανταστική κατάσταση. Η μετάβαση από τα παιχνίδια με ορατή φανταστική κατάσταση και κρυφούς κανόνες στα παιχνίδια με φανερούς κανόνες και κρυφή φανταστική κατάσταση, σκιαγραφεί την εξέλιξη του παιδικού παιχνιδιού (<http://virtualschool.web.auth.gr/2.1/Praxis/Kotsakosta.html>-

<http://www.slideshare.net/Stergios/learning-theories-piaget-and-vygotsky>)

Skouracamp.com

Στο πεδίο αυτών των προβληματισμών και καλών πρακτικών της άθλησης για το παιδί εντάσσουμε την σκοπιμότητα της έρευνας που παρουσιάζουμε:

❖ Οφέλη της άσκησης στην υγεία του παιδιού

Η άθληση έχει επίδραση στην υγεία του παιδιού και συμβάλλει στην σωστή λειτουργία

- ✓ Του καρδιαγγειακού συστήματος
- ✓ Του αναπνευστικού συστήματος
- ✓ Του ερειστικού συστήματος
- ✓ Του μυϊκού συστήματος και
- ✓ Του ορμονικού συστήματος

❖ Ευεργετικές ιδιότητες της άθλησης στα παιδιά

- ✓ Καταπολέμηση της παχυσαρκίας
- ✓ Μαθαίνει ότι μέσα από την προσπάθεια έρχονται τα αγαθά
- ✓ Γνωρίζει την ήττα και την αποτυχία
- ✓ Ανάπτυξη του «ευ αγωνίζεσθαι»
- ✓ Δημιουργία κινήτρων για «Διά βίου άσκηση»
- ✓ Διαχείριση του άγχους
- ✓ Μαθαίνει την αυτοπειθαρχία
- ✓ Μαθαίνει να αξιοποιεί τον ελεύθερο χρόνο του

❖ Επίδραση της άθλησης στην γνωστική ανάπτυξη του παιδιού

- ✓ Διαμόρφωση θετικής αυτοεκτίμησης που αντιπροσωπεύει την συναισθηματική πλευρά και αναφέρεται στην σφαιρική άποψη που έχει το παιδί για την αξία του ως άτομο.
- ✓ Παρατηρούμε ολοένα αυξανόμενο αριθμό επιμέρους τομέων αυτοαντίληψης ,της είναι:
 - η κοινωνική αποδοχή
 - η αθλητική ικανότητα
 - η διαγωγή-συμπεριφορά
 - οι συναισθηματικές- διαφυλικές σχέσεις με το σύνολο

❖ Επίδραση της άθλησης στην κινητική ανάπτυξη του παιδιού

- ✓ Βελτίωση της ταχύτητας επεξεργασίας πληροφοριών
- ✓ Βελτίωση της αντίληψης των διαδικασιών επεξεργασίας των πληροφοριών –ερεθισμάτων:
 - Αναγνώριση ερεθίσματος
 - Επιλογή απάντησης
 - Προγραμματισμός απάντησης

❖ Επίδραση της άθλησης στην κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού

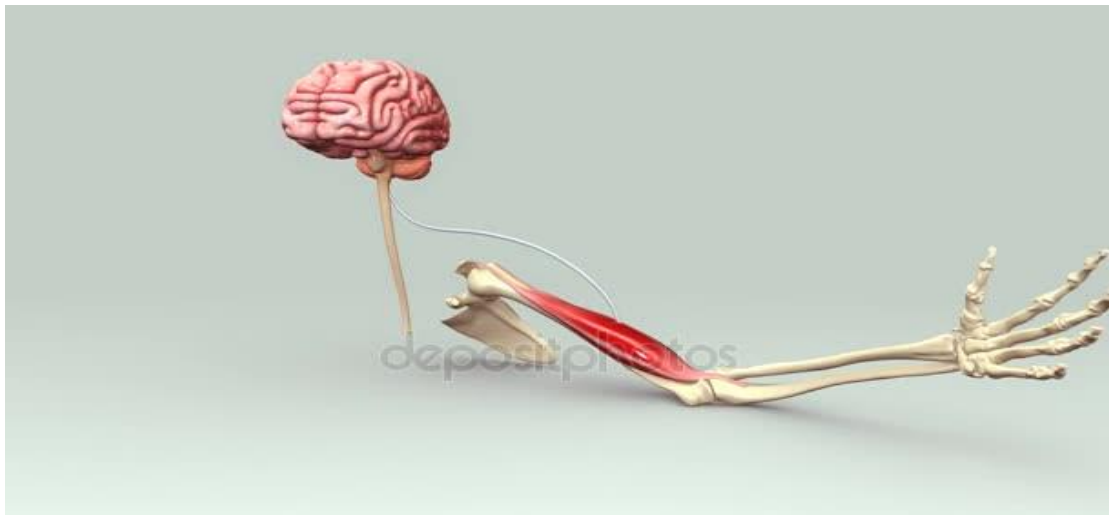
Μέσα από το παιχνίδι μπορούν να αναπτύξουν:

- ✓ Σεβασμό της της κανόνες
- ✓ Αίσθημα συνεργασίας
- ✓ Αίσθημα αλληλεγγύης
- ✓ Ανάγκη συμμετοχής
- ✓ Λεκτική επικοινωνία και
- ✓ Επίλυση των συγκρούσεων

❖ Επίδραση της άθλησης στην συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού

Το παιχνίδι δίνει στο παιδί ευκαιρίες :

- ✓ Να εξασκηθεί στον αυτοέλεγχο
- ✓ Να ξεπεράσει της φόβους του
- ✓ Να εκτονώσει την εσωτερική ένταση
- ✓ Να ελευθερώνει την φαντασία και
- ✓ Να καλλιεργεί την υπομονή του.

depositphotos

➤ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Οι κατασκηνώσεις δεν είναι ελληνική επινόηση παρότι παραδείγματα κατασκηνωτικής ζωής έχουμε από την Αρχαία Ελλάδα και συγκεκριμένα στην αρχαία Σπάρτη, όπου τα γυμναστικά παιχνίδια και η επαφή με το φυσικό περιβάλλον ήταν βασικό κομμάτι της στρατιωτικής εκπαίδευσης των νέων της πόλης-κράτους. Επιπλέον, τα αρχαία Ασκληπιεία θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν επίσης σαν κατασκηνώσεις αφού διοργανώνονταν σε περιοχές ηλιόλουστες, πλούσιες σε πράσινη βλάστηση, κοντά σε ποτάμια και λίμνες με κρυστάλλινα νερά.

Πολύ αργότερα στη μεσαιωνική εποχή συναντούμε διαφόρων ειδών κατασκηνώσεις οι οποίες όμως είχαν καθαρά θρησκευτικό χαρακτήρα και είχαν σαν στόχο να προστατέψουν τους νέους της εποχής από τη διαφθορά των ηθών και να τους διδάξουν τις χριστιανικές αρχές.

Στη Γαλλία του 1930 θεσπίζεται το δικαίωμα των εργαζομένων για άδεια μετ' αποδοχών, γεγονός που συνέβαλλε στο να αναπτυχθούν πολλές από τις δραστηριότητες της κατασκηνωτικής ζωής, όπως η πεζοπορία, η κολύμβηση και γενικότερα πολλά αθλήματα που σχετίζονται με τη φύση.

Η πρώτη παιδική κατασκήνωση, όμως, με τη μορφή που την εννοούμε σήμερα δημιουργήθηκε στη Ζυρίχη της Ελβετίας, το 1876. Ιδρυτής της ήταν ένας άνθρωπος του κλήρου, ο εφημέριος Βαλτέρ Μπριόν. Αυτή η πρώτη κατασκήνωση ήταν ένα καταφύγιο για φτωχά παιδιά, με στόχο να περάσουν λίγες ξέγνοιαστες στιγμές, μακριά από τις δυσκολίες της φτώχειας. Λίγα χρόνια αργότερα, το 1907, ο Μπάντεν Πάουελ, πατέρας του προσκοπισμού, ίδρυσε την πρώτη προσκοπική κατασκήνωση.

Στην Ελλάδα, ο θεσμός της κατασκήνωσης ήρθε μέσα από πρωτοβουλία της Σοφίας Σλήμαν, σύζυγο του Ερρίκου Σλήμαν, του γερμανού αρχαιολόγου που έγινε ευρέως γνωστός για τις ανασκαφές του στην αρχαία Τροία και στις Μυκήνες. Το 1911, η Σοφία Σλήμαν ίδρυσε τις πρώτες κατασκηνώσεις αττικής στην περιοχή της Βουλιαγμένης κάτω από την εποπτεία του Συλλόγου Προστασίας Παιδιών. Διευθυντής στην κατασκήνωση αυτή ήταν ο ιδρυτής του Αθανάσιος Λευκαδίτης, πατέρας του ελληνικού προσκοπισμού. Έκτοτε πολλοί κρατικοί φορείς (το Υπουργείο Παιδείας, οι Τράπεζες, οι Δήμοι, το Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας και Αντίληψης- ΠΙΚΠΑ), η Εκκλησία, η Χριστιανική Αδελφότητα Νέων (ΧΑΝ) αλλά και πολλοί ιδιώτες έχουν δημιουργήσει πολλές παιδικές κατασκηνώσεις 2013 από τη μια άκρη της Ελλάδας στη άλλη, τόσο στο βουνό όσο και στη θάλασσα (<http://www.sportsvillage.gr/kataskinoseis-i-istoria-tous/>).

Η κατασκήνωση προσφέρει εμπειρίες. Πρωτόγνωρες, διασκεδαστικές, αξέχαστες εμπειρίες. Τα παιδιά για πολλά χρόνια θυμούνται ότι κατάφεραν πράγματα που δεν φαντάζονταν ότι θα μπορούσαν να καταφέρουν. Η κατασκήνωση δίνει την ευκαιρία στους κατασκηνωτές, να ζήσουν ομαδικά, να έρθουν σε επαφή με την φύση, μέσα σε ένα μοναδικής ομορφιάς φυσικό περιβάλλον, βιώνοντας παράλληλα την ομαλή

κοινωνικοποίηση. Τα παιδιά αποκτούν αρχές και αξίες, γίνονται πιο υπεύθυνα, ανεξαρτητοποιούνται από την υπερπροστασία των γονέων, μαθαίνουν να πατάνε στα πόδια τους.

Η πρώτη, μακροβιότερη κατασκήνωση που ιδρύθηκε στην χώρα άνοιξε τις πόρτες της το 1924, όταν ακόμα η έννοια της παιδικής κατασκήνωσης ήταν άγνωστη στην Ελλάδα, και η ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στο σύγχρονο Ελληνικό Κράτος μετρούσε λίγα μόλις χρόνια. Ο λόγος για την ιστορική πανελλαδική Κατασκήνωση της Χ.Α.Ν στον Αϊ Γιάννη του Πηλίου, που μεγάλωσε γενιές και γενιές παιδιών απ' όλη την χώρα (περισσότερα από 30.000 παιδιά), (www.lifo.gr).

Skourascamp.com

❖ Η αξία των ομαδικών παιχνιδιών για τα παιδιά

Το ομαδικό παιχνίδι είναι διασκεδαστικό και ταυτόχρονα εποικοδομητικό για ένα παιδί καθώς του γεμίζουν τον ελεύθερο χρόνο και του μεταλαμπαδεύουν αξίες πολύτιμες για την μετέπειτα ζωή του. Μαθαίνει στο παιδί :

- ✓ Την αρετή της συνεργασίας και της ομαδικότητας
- ✓ Τον κοινό στόχο
- ✓ Την ευγενή άμιλλα
- ✓ Την αξία των κανόνων
- ✓ Την νίκη και την ήττα
- ✓ Την φιλία
- ✓ Την χαρά της συμμετοχής
- ✓ Την ανάπτυξη της φαντασίας
- ✓ Την ανάπτυξη της δημιουργίας
- ✓ Την διαχείριση διαφορετικών συμπεριφορών
- ✓ Την δημιουργία στόχων

Προσωπικό αρχείο 2017

❖ Ποδόσφαιρο και παιδί

Στην αναζήτηση της ομαδικού αθλήματος για τα παιδιά καταφεύγουν οι περισσότεροι γονείς στην λύση του ποδοσφαίρου . Υπάρχουν πλέον πολλοί οργανωμένοι σύλλογοι ποδοσφαίρου , που λειτουργούν με μηνιαία συνδρομή και προσφέρουν της υπηρεσίες της της λιλιπούτειους αθλητές του ποδοσφαίρου της χώρας.

Το ποδόσφαιρο είναι το άθλημα στο οποίο το παιδί θα παίξει, θα τρέξει και θα διασκεδάσει.

Κυνηγώντας μια μπάλα το παιδί ψάχνει χαρά ,διασκέδαση και παιχνίδι.

Το παιδί παίζοντας ποδόσφαιρο βελτιώνει :

- Την αερόβια ικανότητα με την συνεχή κίνηση άνω των 20 min με καρδιακή συχνότητα περίπου στο 70% της μέγιστης
- Την μυϊκή ισχύ με την αναερόβια άσκηση
- Της απλές καθημερινές κινητικές και τεχνικές δεξιότητες
- Την κατανόηση της λέξης «ομάδα»

➤ Άλλες έρευνες

Η UEFA κάνει έρευνες για την σύνδεση του ποδοσφαίρου με τις διάφορες πτυχές του. Κυρίως εστιάζει στις αρνητικές επιδράσεις του ποδοσφαίρου στην παιδική ηλικία όπως η αποφυγή της κεφαλιάς που σχετίζεται με την άνοια και σε μεγάλη ηλικία με την νόσο Αλτσχάιμερ. Πολλές όμως παρόμοιες έρευνες γίνονται από ομάδες έρευνας της δευτεροβάθμιας βαθμίδας στο πλαίσιο εργασιών με τον καθηγητή να είναι ο οδηγός και καθοδηγητής(στο 21gym-athin.att.sch.gr).

➤ Μέθοδος

Η ερευνητική μέθοδος που επιλέχθηκε είναι η μελέτη περίπτωσης(case study) που επιτρέπει την πολύπτυχη εξέταση του θέματος. Η χρήση του όρου «περίπτωση» που χρησιμοποιείται υπονοεί ότι αναφέρεται σε μικρό αριθμό πτυχών του φαινομένου. Είναι μια ποιοτική μέθοδος έρευνας η οποία δεν επιδιώκει την εμπλοκή πολυάριθμων υποκειμένων και δεν διεκδικεί γενίκευση των αποτελεσμάτων της.

➤ Συμμετέχοντες

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι παιδιά:

- ✓ ηλικίας 12-14 ετών
- ✓ αγόρια και κορίτσια
- ✓ μαθητές γυμνασίου
- ✓ διαμένουν στον χώρο της κατασκήνωσης
- ✓ διαμένουν ανά δέκα σε ένα σπιτάκι
- ✓ έχουν την αρετή της συνεργασίας και της αλληλεγγύης
- ✓ σέβονται τους κανόνες συμβίωσης
- ✓ προέρχονται από οικογένειες που έχουν διαφορετικές αντιλήψεις, ήθη, έθιμα και παραδόσεις.
- ✓ αγαπούν τον αθλητισμό και έχουν διάθεση να έρθουν σε επαφή με πολλά αθλήματα.

➤ Σχεδιασμός της έρευνας

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα βρίσκονταν σε ένα ελεγχόμενο περιβάλλον. Συγκεντρώθηκαν ανά σπιτάκι για την ενημέρωση του αθλητικού προγράμματος της επόμενης (τελευταίας) μέρας από τον υπεύθυνο του αθλητικού τμήματος. Οι ομάδες ελέγχου ενημερώθηκαν για την έρευνα και αποδέχτηκαν να αποτελέσουν μέρος του ποσοστού του δείγματος.

Η επιλογή του δείγματος αποφασίστηκε προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή ροή της διαδικασίας και η συγκρισιμότητα των δεδομένων.

➤ Μέσα-Διαδικασία συλλογής των δεδομένων

Το 1/10 των παιδιών της κατασκήνωσης απάντησαν σε ανώνυμα ερωτηματολόγια της έρευνας για την συλλογή δεδομένων. Τα διακόσια τριάντα δύο (232) παιδιά ενημερώθηκαν ότι δεν αναγράφουν στο ερωτηματολόγιο τα προσωπικά τους στοιχεία και έχουν τον χρόνο που χρειάζονται για να απαντήσουν στα ερωτήματα.

Το εργαλείο που χρησιμοποιείται στην παρούσα έρευνα είναι ένα ανώνυμο ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώνουν οι συμμετέχοντες στην έρευνα. Ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου ως προς την μορφή, την δομή καθώς και ο έλεγχος της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας του διενεργήθηκε με βάση την διεθνή βιβλιογραφία.

Η δομή του ερωτηματολογίου παρατίθεται στον παρακάτω πίνακα. Η συνολική διάρκεια διακίνησης του ερωτηματολογίου και λήψης των απαντήσεων ήταν (5) πέντε μέρες.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Τα παρακάτω ερωτηματολόγια αφορά έρυνα που διεξάγεται στο πλαίσιο εκπαιδευτικής μετاپηγοικής εργασία. Οι πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν μόνον σκοπό εκπαιδευτικό και χρησιμοποιούνται μόνο για στατιστικούς λόγους. Δεν συζητάμε με των προγράμν για τη συλλογή αυτ.

Με ποιο ομαδικό άθλημα ασχολείσαι;	
A1	Ποδόσφαιρο
A2	Μπάσκετ
A3	Βόλεϊ
A4	Χάντμπολ
A5	Άλλο, ποιά:.....
A6	Δεν ασχολούμαι με κάποιο ομαδικό άθλημα

A7 Πόσο καιρό ασχολείσαι με τα παραπάνω άθλημα:.....

A8 Τι θέση παίζεις:.....

Πόσες φορές έχεις έρθει στην συγκεκριμένη κατασκήνωση:

A9_1	Πρώτη φορά φέτος
A9_2	2 χρόνια
A9_3	3 χρόνια
A9_4	4 χρόνια
A9_5	Παρισσότερα από 4 χρόνια

A10 Έχεις πάει ποτέ σε άλλη κατασκήνωση; Ναι Όχι

A11	Πως παρνός στη κατασκήνωση;	Πολύ καλά	Αρκετά καλά	Όχι και τόσο καλά	Βαρειά
		☐	☐	☐	☐

	Πόσο σου αρέσουν τα παρακάτω αθλήματα; Σημειώστε με *	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
B1	Παιχνά				
B2	Ποδόσφαιρο				
B3	Aerobics-Zumba				
B4	Yoga				
B5	Χορός				
B6	Mini golf				
B7	Τένις				
B8	Extreme sports				
B9	Parkour				
B10	Γιμασία				
B11	Τεξοβολία				

	Πόσο σου αρέσουν τα παρακάτω αθλήματα; Σημειώστε με ✓	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
B12	Σκοποβολή				
B13	Roller skating				
B14	Μπάσκετ				
B15	Badminton				
B16	Τραμπολίνο				
B17	Σκάκι				
B18	Handball				
B19	Water sports				
B20	Καλλιτεχνικά				

Γ. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ

	Σημειώστε με ✓ πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις:	ΣΥΜΕΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΣΥΜΕΩΝΩ	ΔΙΑΕΩΝΩ	ΔΙΑΕΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Γ1	Ζω μια πολύ όμορφη ζωή				
Γ2	Είμαι εξαιρετικός άνθρωπος				
Γ3	Θα μου συμβούν στη ζωή μου όμορφα πράγματα				
Γ4	Είμαι σημαντικός άνθρωπος				
Γ5	Δεν αξίζω και πολλά ως άνθρωπος				
Γ6	Λιθάνομαι σίγουρος για τον εαυτό μου				
Γ7	Δεν έχω πρόβλημα που δεν είναι οι γονείς μου εδώ				
Γ8	Χρειάζομαι βοήθεια για τα περισσότερα πράγματα που κάνω καθημερινά				
Γ9	Χρειάζομαι βοήθεια από τους γονείς μου για τα περισσότερα πράγματα που κάνω καθημερινά				
Γ10	Είμαι πολύ καλός/ή στο να κάνω πράγματα μόνος/ή μου				
Γ11	Μπορώ να είμαι αρχηγός μιας ομάδας				
Γ12	Είμαι καλός/ή αρχηγός				
Γ13	Αν τα παιδιά επέλεγαν κάποιον για αρχηγό, αυτός/ή θα ήσουν εγώ				
Γ14	Δεν θεωρώ ότι κάνω για αρχηγός				
Γ15	Μαζεύω άλλα παιδιά για να παίξουμε				
Γ16	Τα άλλα παιδιά με θαυμάζουν				

	Σημειώστε με ✓ ή × ανά συμφωνία με κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις:	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΣΥΜΦΩΝΩ	ΔΙΑΦΩΝΩ	ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Γ17	Ηρέπεται να πάω και γνωρίσω καινούργια παιδιά				
Γ18	Μου αρέσει να μιλάω με παιδιά που δεν γνωρίζω ακόμη				
Γ19	Μου αρέσει να παίζω με καινούργια παιδιά				
Γ20	Δεν έχω πρόβλημα να μιλάω με παιδιά που είναι διαφορετικά από μένα				
Γ21	Είναι δύσκολο να κάνεις καινούργιους φίλους				
Γ22	Φοβάμαι να κάνω καινούργιους φίλους				
Γ23	Είναι δύσκολο να κρατήσεις νέους φίλους				
Γ24	Φοβάμαι ότι θα πληγωθώ, αν αγαπήω πολύ τους άλλους				
Γ25	Τα άλλα παιδιά περνούν ώρα με μαζί μου				
Γ26	Είμαι συμπαθητικός στον περίγυρο μου				
Γ27	Τα πάω καλά με όλους				
Γ28	Τα πάω καλά με τους φίλους μου				
Γ29	Τις τελευταίες μέρες ξεκίνησα μια καινούργια δραστηριότητα				
Γ30	Μου αρέσει να ξεκινάω νέες περιπέτειες				
Γ31	Τις τελευταίες μέρες ξεκίνησα να κάνω κάτι καινούργιο				
Γ32	Μου αρέσει να δοκιμάζω καινούργια πράγματα				
Γ33	Η ανακύκλωση είναι σημαντική				
Γ34	Ναυάζομαι για το φυσικό περιβάλλον				
Γ35	Τα άγρια ζώα πρέπει να προστατεύονται				
Γ36	Πρέπει να φροντίζουμε τον πλανήτη μας				
Γ37	Υπακούω σε κανόνες				
Γ38	Σκέφτομαι τρόπους για να βοηθώ άλλα παιδιά				
Γ39	Ξέρω πώς να παίρνω σωστές αποφάσεις				

	Σημειώστε με ✓ πώς συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις:	ΣΥΜΒΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΣΥΜΒΩΝΩ	ΔΙΑΒΩΝΩ	ΔΙΑΒΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ
Γ40	Πριν πάρω μια απόφαση, σκέφτομαι τις συνέπειες της απόφασης μου				
Γ41	Βοηθάω τους άλλους				
Γ42	Πριν πάρω μια απόφαση, τη συζητώ με άλλους				
Γ43	Σίβωμαι τους άλλους				
Γ44	Μου αρέσει να πηγαίνω σε ιερούς ναούς				
Γ45	Νιώθω ότι είμαι κοντά στον Θεό				
Γ46	Οι άλλοι με βοηθούν να νιώθω πιο κοντά στον Θεό				
Γ47	Η φύση με βοηθάει να νιώθω πιο κοντά στον Θεό				

Ψάλλει Αγόρι Κορίτσι Ηλικία ... ετών Τόπος Κατοικίας:.....
Τόπος Καταγωγής:..... Πόσα αδέρφια έχεις:.....

Μορφωτικό επίπεδο	Πατέρα	Μητέρα
Βασική εκπαίδευση		
Πανεπιστήμιο/ΤΕΙ		
Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό		

Επάγγελμα	Πατέρα	Μητέρα

Οικογενειακό Εισόδημα

Κάτω από 20,000€	20,000€ - 69,999€	40,000€ - 59,999€	60,000€ - 79,999€	πάνω από 80,000€
☐	☐	☐	☐	☐

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ!!!

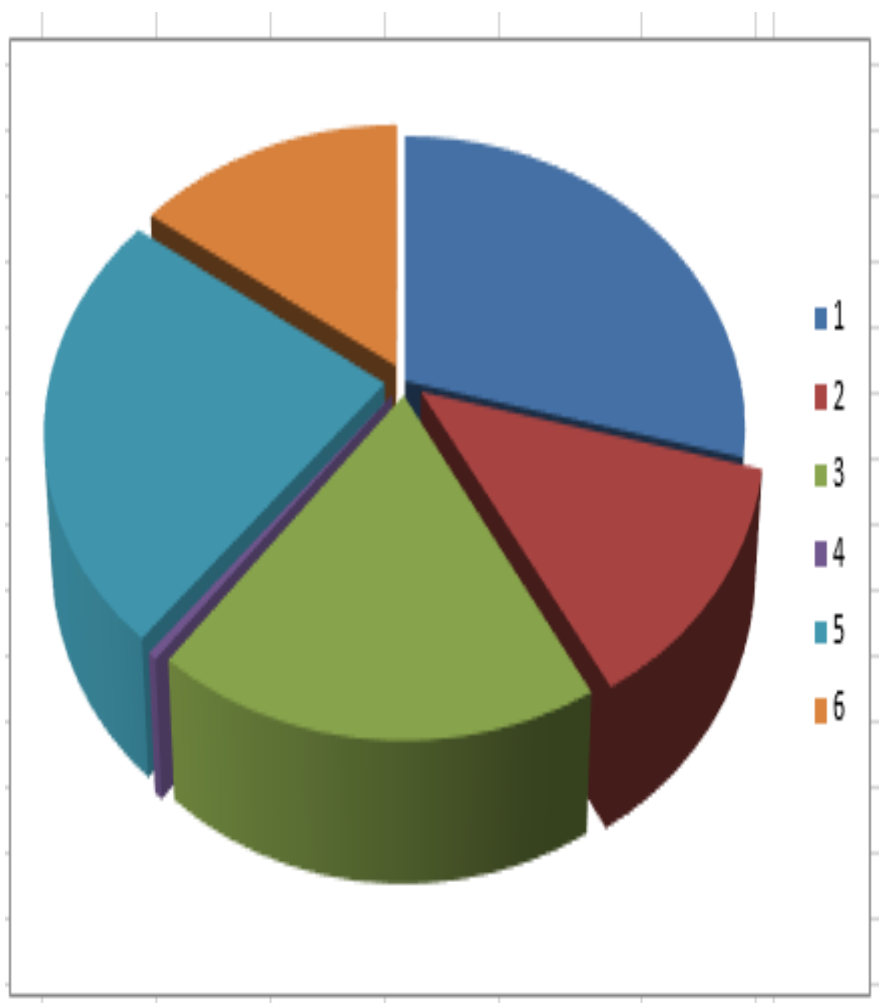
➤ Καταχώρηση δεδομένων

Ταυτόχρονα με την παραλαβή των ερωτηματολογίων, ξεκίνησε η κωδικοποίηση των απαντήσεων και η εισαγωγή των στοιχείων σε ένα πίνακα excel και στην συνέχεια σε ένα πίνακα spss .Η καταχώρηση των δεδομένων έπρεπε να γίνει δύο φορές για να εξασφαλιστεί η ορθότητα των εισαγόμενων στοιχείων. Θέτουμε ως δείγμα τον πίνακα 1.

A/A	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9_1	A9_2	A9_3	A9_4	A9_5	A10	A11	B1	B2	B3	B4	
1	1						5	ΤΕΡΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ					4		1	4	4	4	3	1
2	1	2			5		3	ΑΝΥΠΤΙΚΟΣ			3				1	4	4	4	2	2
3	1	2			5		5	ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ					4		2	3	4	4	2	2
4					5		1						5		2	4	4	3	4	4
5		2					3	ΠΕΝΤΑΡΙ		2					1	4	3	4	2	1
6						6					3				1	3	4	3	4	4
7					5		10	100ΜΕΤΡΑ	1						2	1	1	2	1	3
8	1						8	ΦΟΡ		2					2	4	4	4	3	3
9		2					3	ΡΛΑΥ ΜΑΚΕΡ			3				2	4	4	3	2	2
10					5		3			2					1	4	4	1	3	3
11					5		3			2					1	4	3	4	3	2
12	1						3	ΤΕΡΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ		2					2	4	3	4	1	1
13			3				8	ΠΑΣΑΔΟΡΟΣ	1						1	4	4	2	3	3
14					5		1						5		1	4	3	2	2	3
15	1						4	ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ					5		1	4	4	4	2	2
16					5		1		1						1	4	4	2	3	4
17					5		7				3				1	4	4	3	4	4
18			3				3	ΠΛΑΓΙΟΣ	1						1	4	4	3	4	2
19					5		1			2					1	4	4	2	3	3
20			3				3	ΛΙΒΕΡΟ	1						1	4	3	3	2	2
21		2			5		7			2					1	4	4	4	4	1
22		2					2	ΤΡΙΑΡΙ		2					1	4	4	4	3	3
23			3				3	ΥΠΟΔΟΧΗ	1						1	4	4	1	4	4
24	1						2	ΤΕΡΜΑΤΟΦΥΛΑΚΑΣ					4		1	4	4	4	3	3
25			3				8	ΛΙΒΕΡΟ		2					1	4	4	2	4	4

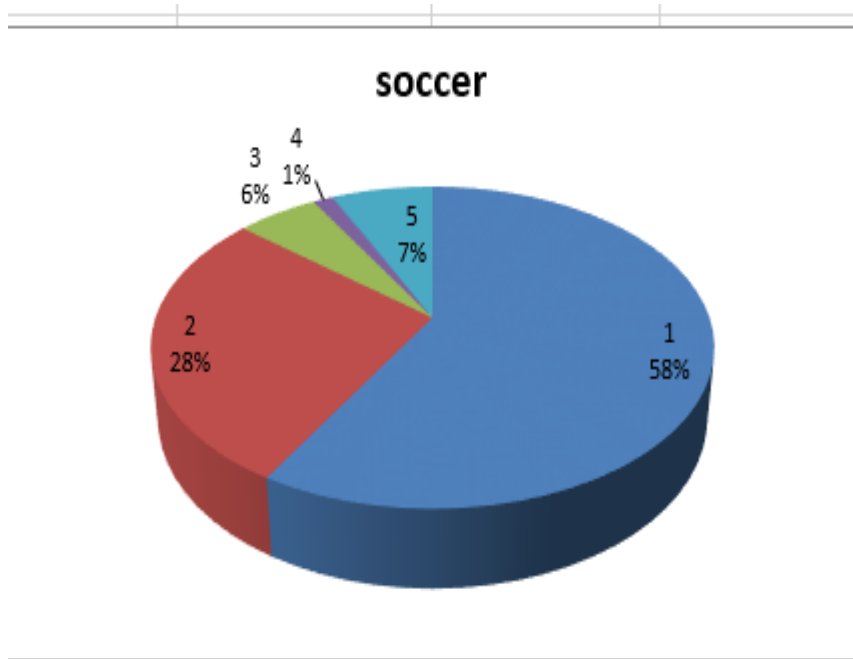
Πίνακας 1

➤ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

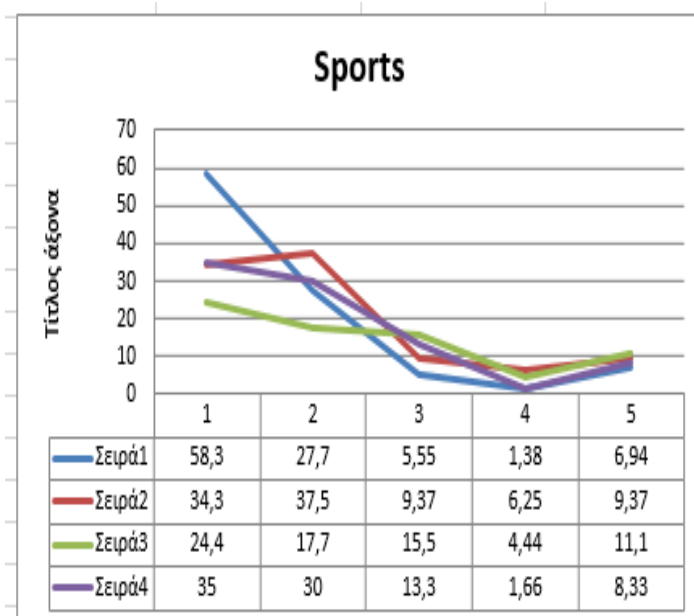
1) Το 31,16 % (72) ασχολούνται με το ποδόσφαιρο, το 13,85(32) με την καλαθοσφαίριση, το 19,48%(45) με την πετοσφαίριση , το 0,43% (1) με την χειροσφαίριση ,το 25,97%(60) με άλλα αθλήματα, το 16,01 (37) δεν ασχολούνται με τίποτα.

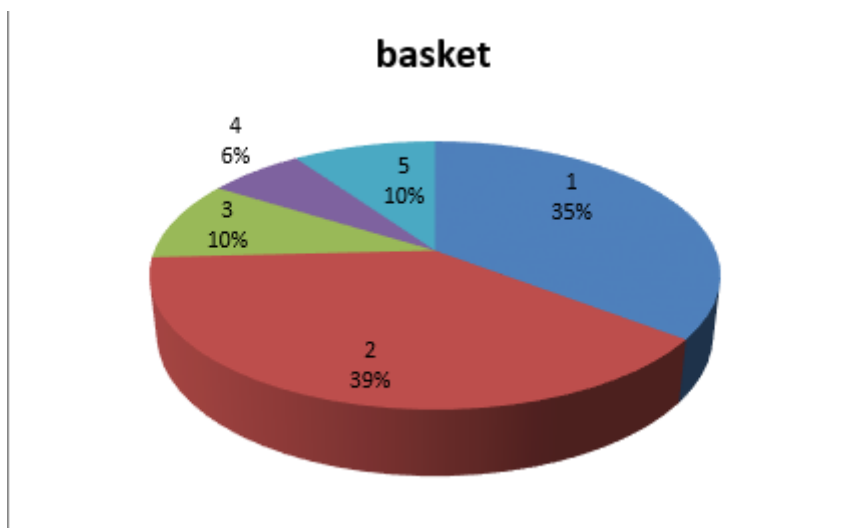
72	32	45	1	60	37
31,16%	13,85%	19,48%	0,43%	25,97%	16,01%

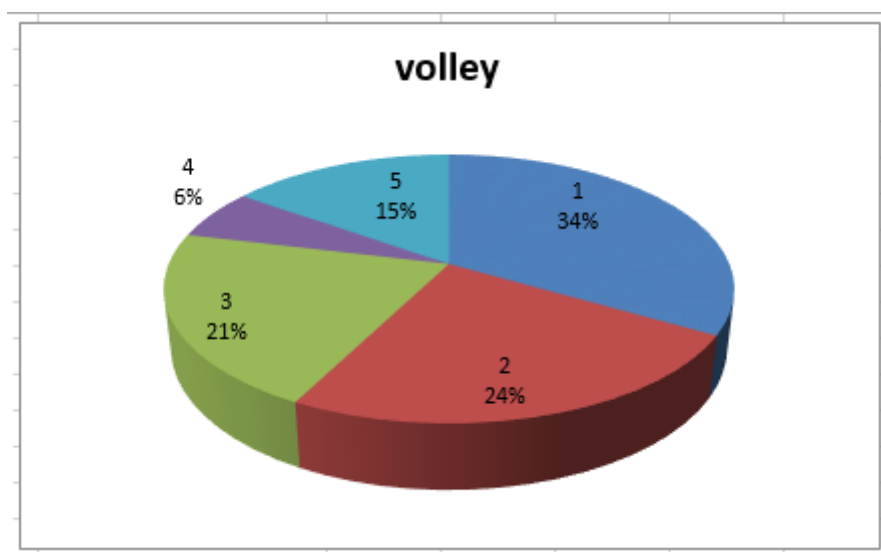
2) Τα παιδιά που ασχολούνται με το ποδόσφαιρο σε επίπεδο που αγγίζει το 58,3 % ανήκουν σε οικογένειες χαμηλών οικονομικά στρωμάτων.

	soccer	Basket	volley	other sports
42 από τα 72 0-20.00€	58,3	34,3	24,4	35
20 από τα 72 20- 39,9€	27,7	37,5	17,7	30
4 από τα 72 στα 3 επί	5,55	9,37	15,5	13,3
1 από τα 72 στο 4 επί	1,38	6,25	4,44	1,66
5 από τα 72 στο 5 επί	6,94	9,37	11,1	8,33

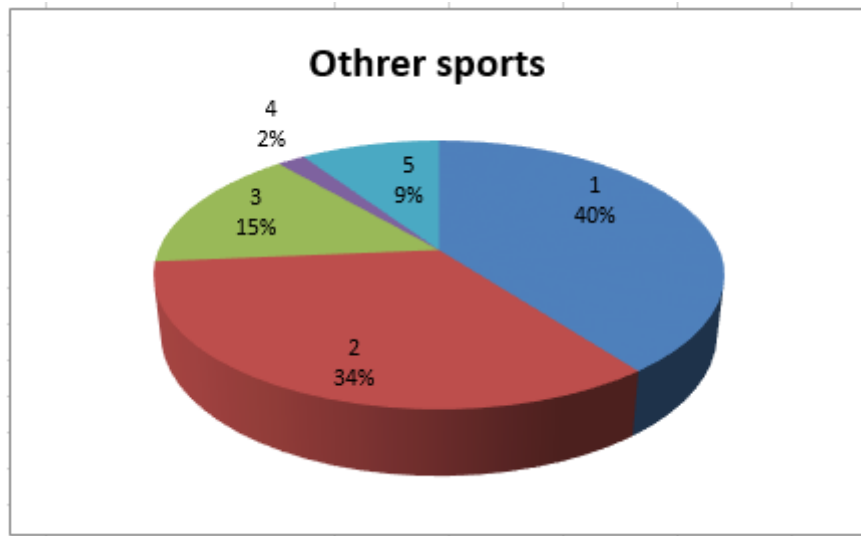

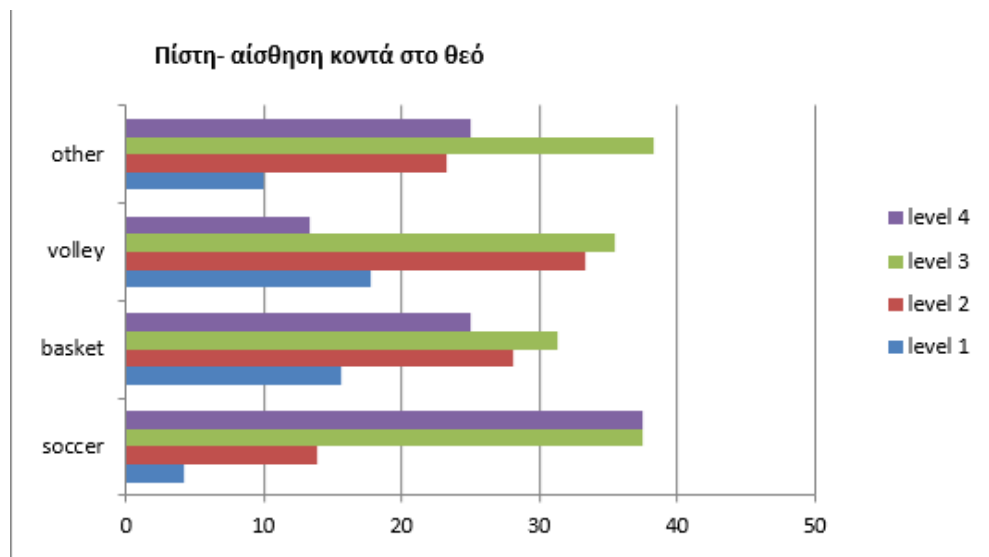
3) Το 39% των παιδιών που ασχολούνται με την καλαθοσφαίριση προέρχονται από οικογένειες με εισόδημα από 20.000 ως 39.999.

4) Το 11,1% που ασχολούνται με την πετοσφαίριση ανήκουν σε υψηλά οικονομικά στρώματα.

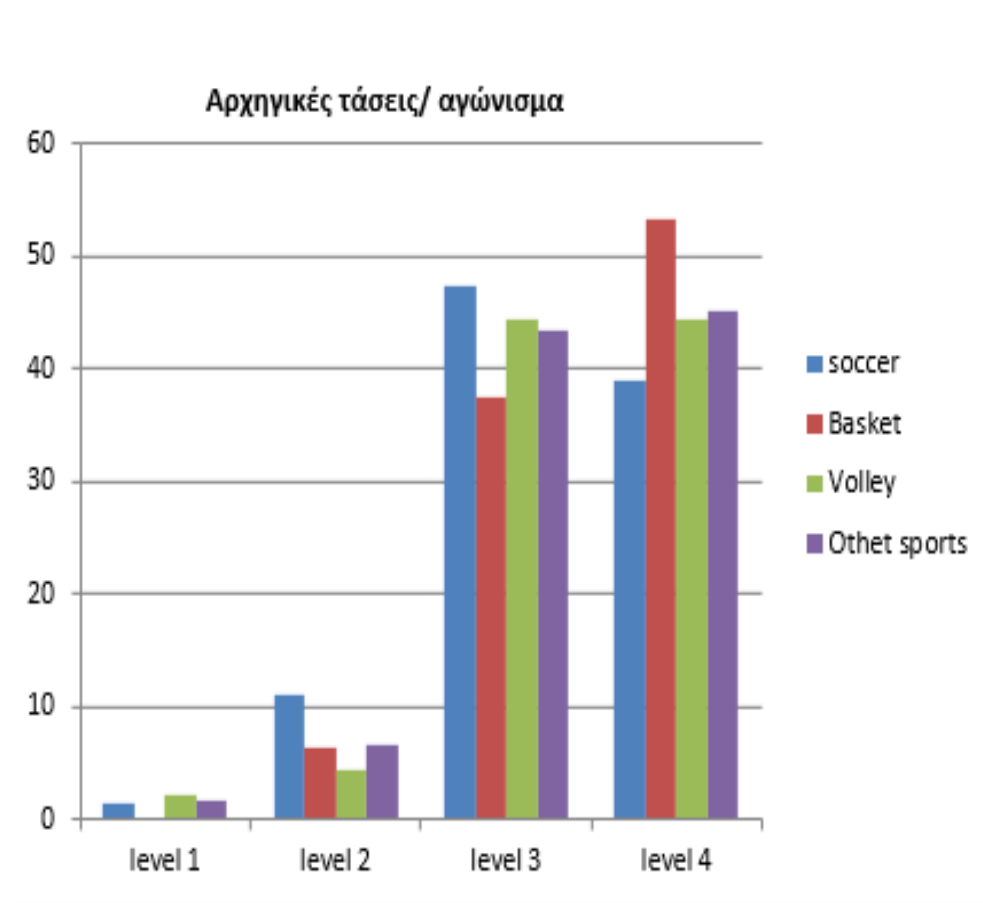

5) Το 2% των παιδιών που ασχολούνται με άλλα αθλήματα προέρχονται από οικογένειες με εισόδημα από 60.000 ως 79.999.

6) Στο ποδόσφαιρο μόλις το 4,16% συμφωνεί ότι ο θεός είναι κοντά τους. Ένα υψηλό ποσοστό 37,5% διαφωνεί και το 37,5% διαφωνεί απόλυτα.

	soccer	basket	volley	other
level 1	4,16	15,6	17,7	10
level 2	13,8	28,12	33,3	23,3
level 3	37,5	31,25	35,5	38,3
level 4	37,5	25	13,3	25

7) Το υψηλότερο 2,22% διακρίνεται για τις καθαρές αρχηγικές τάσεις και βρίσκεται στην πετοσφαίριση. Το υψηλότερο ποσοστό 11,1% έχει διάθεση για αρχηγική τάση και εμφανίζεται στο ποδόσφαιρο σε σχέση με τα άλλα αθλήματα. Το 0% για αρχηγική τάση εμφανίζεται στην καλαθοσφαίριση.

	level 1	level 2	level 3	level 4
soccer	1,3	11,1	47,22	38,8
Basket	0	6,25	37,5	53,12
Volley	2,22	4,44	44,4	44,4
Othet sports	1,66	6,66	43,3	45

➤ Αποτελέσματα - Συζήτηση

Στο σημείο αυτό, παρατηρώντας τα δεδομένα και έχοντας εμπειρίες στο παιδικό ποδόσφαιρο (είκοσι) 20 ετών, αισθάνομαι την ανάγκη να κάνω μια τοποθέτηση. Αναλύοντας τα ευρήματα της παρούσας έρευνας και θέτοντάς τα σε συσχέτιση με τις προσωπικές παραστάσεις αντιλαμβάνομαι την πρακτική εφαρμογή των δεδομένων. Παράλληλα παρατηρώ την αξιοπιστία και ακρίβεια των ευρημάτων.

1. Το ποδόσφαιρο κατέχει την πρώτη θέση στις προτιμήσεις των παιδιών. Τα παιδιά έρχονται πιο εύκολα και πιο συχνά με το άθλημα του ποδοσφαίρου.

2. Στην παρούσα έρευνα το επόμενο άθλημα που επιλέγουν είναι η πετοσφαίριση και ακολουθεί η καλαθοσφαίριση. Δύο αθλήματα που γίνονται σε κλειστό χώρο με κανόνες και πειθαρχία.

Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης αποδίδει μεγάλη σημασία στον «αμοιβαίο καθορισμό» δηλαδή στην αμοιβαία σχέση ανάμεσα στα άτομα και στο περιβάλλον. Οι άνθρωποι εδραιώνουν τη συμπεριφορά τους ανάλογα με τα ερεθίσματα που «διδάσκονται» από το περιβάλλον. Οι άνθρωποι συμπεριφέρονται με τρόπο που αποφέρει κοινωνική ανταμοιβή. Η συμπεριφορά του ατόμου εδραιώνεται με: Ενίσχυση (Η αποτελεσματικότητα της εξαρτάται από τη χρονική αμεσότητα και τη συχνότητά της) Επίδειξη (επιθυμητών συμπεριφορών, προφορικές οδηγίες και άμεση ενίσχυση) Παρατήρηση (Το άτομο παρατηρεί τι γίνεται στον κοινωνικό του περίγυρο.) Κοινωνική σύγκριση (συγκρίνει συμπεριφορές). Οπότε το ποδόσφαιρο ως πρώτη επιλογή των παιδιών φαίνεται να υποστηρίζει αυτές τις μαθησιακές παραμέτρους.

Bandura, A.:Social cognitive theory. In R. Vasta (Ed.), *Annals of Child Development*, 6. Six theories of child development (pp. 1–60). Greenwich, CT: JAI Press: 1989. Bandura, A., & Walters. Richard H. :Adolescent aggression; a study of the influence of child-training practices and family interrelationships. New York: Ronald Press: 1959. Bandura, A., & Walters, R. H. (1963). *Social learning and personality development*. New York: Holt, Rinehart, & Winston.:1963.

3. Στο ποδόσφαιρο μόλις το 4,16% θεωρεί «ότι ο θεός είναι κοντά τους», ενώ ένα υψηλό ποσοστό 37,5 διαφωνεί και το 37,5 διαφωνεί απόλυτα. Στο ποδόσφαιρο το μεγαλύτερο ποσοστό σε σύνολο 70% θεωρεί ότι συμβάλλουν πολλοί παράγοντες για να παίξεις ποδόσφαιρο, αλλά μέσα σ'αυτούς δεν «είναι η πίστη στον θεό». Στα άλλα αθλήματα το επίπεδο πιστής στον θεό είναι υψηλότερο σε σχέση με το ποδόσφαιρο. Οπότε ο παραλληλισμός του ποδοσφαίρου με την θρησκεία, δεν φαίνεται να αφορά τα παιδιά, καθώς και η συζήτηση για τις σχέσεις θρησκείας και ποδοσφαίρου ως λαοφιλούς αθλήματος και ως «οπίου για τον λαό» στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη αθλητική κοινότητα έχει συρρικνωθεί. Ήταν στις αρχές του 20ού αιώνα όταν ο Γάλλος Ρομπέρ Γκερέν και ο Ολλανδός Κορνέλιους Χίρσμαν είχαν την ιδέα για τη δημιουργία μιας οργάνωσης που θα διοικούσε το παγκόσμιο ποδόσφαιρο. Οι Βρετανοί είχαν ήδη προχωρήσει στην ίδρυση των τεσσάρων ομοσπονδιών (Αγγλίας, Σκωτίας, Ιρλανδίας και Ουαλίας) πολλά χρόνια νωρίτερα αλλά το ποδόσφαιρο είχε πλέον εξαπλωθεί και στην υπόλοιπη υφήλιο. Οι Γκερέν και Χίρσμαν

ένιωσαν έτσι την ανάγκη να ενωθούν όλες οι ποδοσφαιρικές δυνάμεις κάτω από κοινή στέγη και για το συμφέρον του ίδιου οράματος. Ο Γκερέν και ο Χίρσμαν πήραν την απόφαση να ιδρύσουν την παγκόσμια ομοσπονδία χωρίς τους «πατέρες». Η ιδέα έγινε πράξη στις 21 Μαΐου 1904 στο Παρίσι και η Federation Internationale de Football Association (FIFA) πήρε «σάρκα και οστά». Στις 10 Δεκεμβρίου του 1926, ο Ζιλ Ριμέ έδωσε την εντολή σε μια επιτροπή να μελετήσει τη δημιουργία του Παγκοσμίου Κυπέλλου(<http://www.e-soccer.gr/afieromata/istoria-tou-podosfairou/item/1738-i-gennisi-tou-pagkosmiou-kypelou>).

4. Τα παιδιά που ασχολούνται με το ποδόσφαιρο σε επίπεδο 58,3 % , ανήκουν σε οικογένειες χαμηλών οικονομικά στρωμάτων, οικογένειες που καταβάλλουν προσπάθειες για την κάλυψη των βιοποριστικών αναγκών. Τα παιδιά που ασχολούνται με την καλαθοσφαίριση, την πετοσφαίριση και τα άλλα αθλήματα είναι από ανώτερα οικονομικά στρώματα.

Οπότε ανατρέχουμε στις θεωρίες για τον ελεύθερο χρόνο, τον αθλητισμό και την υποκοουλτούρα, όπου διαβάζουμε και επιβεβαιώνεται ότι «Η ταύτιση με τους ποδοσφαιρικούς ήρωες, η συγκρότηση μιας κοινότητας ενδιαφέροντος και η συντροφικότητα των οπαδών των ποδοσφαιρικών συναντήσεων είναι ορισμένα από τα χαρακτηριστικά γνώρισμα των κοινωνικών συμπεριφορών και των ψυχολογικών στάσεων των θεατών». Τα σχολεία είναι βασικοί χώροι στους οποίους μέσα από τη μεταβίβαση γνώσεων και ορισμένων πρακτικών μάθησης τα μέλη των κυριαρχούμενων ομάδων υιοθετούν πρότυπα της κυρίαρχης ιδεολογίας. Από την άλλη τα σχολεία δυνητικά μπορούν να αποτελέσουν και εστίες αντίστασης. Αυτό προϋποθέτει μια κριτική των καταπιεστικών δομών μέσα από μια κριτική γνώση που θα ενισχύσει την αναστοχαστική δραστηριότητα, θα συμβάλει στην κατανόηση των πολιτικών και κοινωνικών δομών που συγκροτούν τις καταστάσεις κυριαρχίας και θα εκβάλει σε μια πρακτική αντίστασης στην κατεύθυνση της προσωπικής αυτοδιάθεσης και της κοινωνικής χειραφέτησης.

Έτσι η ταξική προέλευση των μαθητών που επιλέγουν το ποδόσφαιρο παραπέμπει εκ νέου στην ιστορική του προέλευση: *Το ποδόσφαιρο που ξεκίνησε ως άθλημα τον 19ο αιώνα στην Αγγλία στηρίχτηκε από την εργατική τάξη και το σύνδεσε με τον αγώνα για λιγότερες ώρες δουλειάς. Αργότερα τα αγγλικά εμπορικά πλοία το μετέφεραν μέσω των ασυγκράτητων μεταναστευτικών κυμάτων σε κάθε γωνιά της γης, και κυρίως στα λιμάνια της Λατινικής Αμερικής, που εκείνη την περίοδο τροφοδοτούσαν με πρώτες ύλες το Ηνωμένο Βασίλειο. Πολλοί ευρωπαίοι μετανάστες έσπευσαν στον α' παγκόσμιο πόλεμο εκεί κατά χιλιάδες, αφήνοντας πίσω τους φτώχειες, πολέμους, κοινωνικούς αποκλεισμούς και διώξεις. Η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα που δημιουργήθηκε ήταν η ουρουγουανική Πενιαρόλ, το 1887. Αργότερα ιδρύθηκε στο Μπουένος Άιρες από ιταλούς σοσιαλιστές η πασίγνωστη Μπόκα Τζούνιορς. Το ίδιο χρονικό διάστημα εργάτες στον σιδηρόδρομο της Αργεντινής, που το συνδικάτο είχε σήμα ένα σφυροδρέπανο, έφτιαξαν τη Φεροκαρίλ Οέστε, ενώ ισπανοί αναρχικοί που μετανάστευσαν στο Μπουένος Άιρες ίδρυσαν το 1910 την Τσακαρίτα, με χρώμα το κόκκινο και το μαύρο. Το ίδιο διάστημα φτιάχτηκε από μια συνέλευση ιταλών και ισπανών σοσιαλιστών σε ένα εργοστάσιο της περιοχής η Ιντεπεντιέντε, με χρώμα το κόκκινο.*

5. Καθαρές αρχηγικές τάσεις δεν υπάρχει σε κανένα άθλημα . Διάθεση για αρχηγική τάση φαίνεται να εμφανίζεται στο ποδόσφαιρο συγκριτικά με τα άλλα ομαδικά αθλήματα. Στην καλαθοσφαίριση υπάρχει η διάθεση της συνεργασίας και το χαρακτηριστικό της δημιουργίας έργου από το σύνολο. Οπότε παραπέμπουμε στην ίδια την τυπολογία του αθλήματος: «αρχηγός ποδοσφαιρικής ομάδας (αγγλ. captain ή skipper) είναι ένας από τους ποδοσφαιριστές της ενδεκάδας που αγωνίζεται. Συνήθως επιλέγεται ο μεγαλύτερος σε ηλικία ή ο πιο έμπειρος παίκτης της ομάδας ή εκείνος που μπορεί να διατηρήσει την ψυχραιμία του». Καταλαβαίνουμε ότι οι ορίζουσες αυτές διαμορφώνουν «ηγετικούς» χαρακτήρες στα παιδιά αλλά σε συλλογικότητες πραγματικές και με κανόνες επιλογής κάθε φορά.

Στο ποδόσφαιρο, σε αντίθεση με ορισμένα άλλα σπορ, στην ομάδα πρέπει οπωσδήποτε να υπάρχει αρχηγός μεταξύ των παικτών που αγωνίζονται, ο οποίος έχει συγκεκριμένες ευθύνες. Ο αρχηγός δηλώνεται στο διαιτητή κατά την έναρξη του ματς και αναγνωρίζεται από ένα περιβραχιόνιο που φορά στο μπράτσο. Εφόσον αντικατασταθεί, πρέπει να ορίσει κάποιον άλλον ως αρχηγό παραδίδοντάς του το περιβραχιόνιο.

Θεωρούμε ότι στην μικρή αυτή μελέτη περίπτωσης διασταυρώνονται και επιβεβαιώνονται θεωρητικά κοινωνιολογικά σχήματα και εκπαιδευτικές καλές πρακτικές, που στηρίζουν την προπονητική στο ποδόσφαιρο από τις μικρές ηλικίες: γιατί το ποδόσφαιρο, ισχυροποιεί την αυτοπεποίθηση του παιδιού, το βοηθά να ξεπεράσει τις αναστολές του και ενδυναμώνει τα συναισθήματά του. Μέσα στην ομάδα μαθαίνει να παίζει το δικό του ρόλο, να έχει δικό του τομέα ευθύνης, να υπερασπίζεται μία θέση, να είναι χρήσιμο και λειτουργικό κομμάτι της «μηχανής». Του δίνεται η ευκαιρία να ξεφύγει από τον καθημερινό εαυτό του και να κινηθεί ανάμεσα στο όνειρο και την πραγματικότητα. Στην ποδοσφαιρική ομάδα ο νεαρός παίκτης υποδύεται το ρόλο που του ανέθεσαν με τόσο πάθος, ώστε ταυτίζεται με αυτόν τον χαρακτήρα απόλυτα. Είναι ο κέρβερους του τέρματος, ο κυματοθραύστης των επιθέσεων, ο στρατηγός του αγώνα, ο πολιορκητικός κριός των επιτιθέμενων. Ο ποδοσφαιριστής είναι αυτός που κατασκευάζει τη δράση μέσα στο γήπεδο, που προσφέρει το θέαμα, που πάνω του είναι στραμμένα όλα τα μάτια.

Το ποδόσφαιρο, ως κατ' εξοχήν ομαδικό άθλημα, καλλιεργεί την υπευθυνότητα και την ψυχραιμία, ενθαρρύνει τη συνεργασία και αποθαρρύνει την εγωκεντρική συμπεριφορά. Η γρήγορη εναλλαγή των φάσεων αυξάνει την ταχύτητα αντίληψης, αντίδρασης και ανταπόκρισης του παίκτη. Δεν αφήνει περιθώρια λάθους και χαλάρωσης. Απεναντίας, ζητά κάθε στιγμή το ανώτερο, τόσο από το σώμα όσο και από τον νου. Είναι λοιπόν το ποδόσφαιρο ένα παιχνίδι για δυνατά σώματα, για υπομονετικούς χαρακτήρες αλλά και για δυνατά μυαλά.

Το θεμελιώδες ερώτημα που προκύπτει είναι αυτό που προβληματίζουν κάθε οικογένεια που έχει παιδί ποδοσφαιριστή: Το ποδόσφαιρο κλέβει από το σχολείο ή το σχολείο από το ποδόσφαιρο;

Η απάντηση στον προβληματισμό που τίθεται αναγκαστικά, αν σχολείο και ποδόσφαιρο συμβιβάζονται είναι αναμφίβολα θετική: Χωρίς αμφιβολία, η συστηματική ενασχόληση του μαθητή της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με το ποδόσφαιρο είναι απολύτως συμβατή με την ιδιότητα του μαθητή και τις σχολικές του απαιτήσεις, ακόμα και όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί στη αντιφάσκουσα χώρα μας.

Το ποδόσφαιρο δίνει: μαθητές που αθλούνται συστηματικά και οργανωμένα, μαθητές που είναι μέλη μιας ποδοσφαιρικής ακαδημίας ή παιδικής και νεανικής ομάδας ενός συλλόγου, είναι ξεχωριστοί μαθητές. Είναι εξωστρεφείς, συνεργάσιμοι, δραστήριοι και

αποτελεσματικοί. Είναι πεισματάρηδες, φιλόπονοι και μεθοδικοί. Είναι προσωπικότητες ανεξάρτητες, είναι συγκεντρωμένοι στα καθήκοντά τους και σταθεροί. Δεν φοβούνται τον ανταγωνισμό, γιατί το αίσθημα της άμιλλας έχει γίνει, λόγω του αθλήματος, στοιχείο της προσωπικότητάς τους.

Γύρω από το ποδόσφαιρο έχει αναπτυχθεί ένα ιδιαίτερο σύνολο συμπεριφορών, που μπορεί να ονομαστεί ποδοσφαιρικός πολιτισμός ή ποδοσφαιρική κουλτούρα. Σε πολλές χώρες, το ποδόσφαιρο είναι βαθιά ριζωμένο στη μαζική εθνική κουλτούρα καταλαμβάνοντας κεντρική θέση στην καθημερινότητα μέσω καθημερινών ποδοσφαιρικών εφημερίδων, ποδοσφαιρικών περιοδικών και ειδικών ποδοσφαιρικών μεταδόσεων και εκπομπών ανάλυσης στην τηλεόραση. Λόγω της δημόσιας προβολής, πολλοί ποδοσφαιριστές, ειδικά των κορυφαίων πρωταθλημάτων, γίνονται διάσημοι και λειτουργούν ως πρότυπα για τους φιλάθλους και ειδικά για τα παιδιά, ακόμη και σε θέματα που δεν σχετίζονται με το ποδόσφαιρο. Λόγω της μεγάλης αίγλης του αθλήματος, πολλά παιδιά που ασχολούνται με το ποδόσφαιρο φιλοδοξούν να αποκτήσουν τη λάμψη και τον πλούτο των κορυφαίων ποδοσφαιριστών.

Το ποδόσφαιρο έχει επίσης συνδεθεί διαχρονικά με φαινόμενα της πολιτικής και της θρησκείας. Τέλος, για το ποδόσφαιρο ή για σημαντικά ποδοσφαιρικά γεγονότα έχουν γραφτεί βιβλία και δημιουργηθεί ταινίες. Στην ποδοσφαιρική κουλτούρα μπορούν να διακριθούν ζητήματα που σχετίζονται με τους οπαδούς, τους ποδοσφαιριστές ή τις ομάδες.

Τις τελευταίες δεκαετίες, το ποδόσφαιρο επηρεάστηκε και επηρεάζεται από το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Οι ποδοσφαιριστές έχουν το δικαίωμα να αγωνίζονται σε διάφορες χώρες, πέρα από τη χώρα καταγωγής τους. Μάλιστα, οι κορυφαίοι ποδοσφαιριστές του πλανήτη απολαμβάνουν μισθούς εκατομμυρίων

(Harvey, Adrian (2005) (στα Αγγλικά). Football, the first hundred years. London: Routledge, King, John (1998) (στα Ελληνικά). Εργοστάσιο Ποδοσφαίρου. Αθήνα: Οξύ,)

➤ Βιβλιογραφία

- ❖ Harvey, Adrian (2005) (στα Αγγλικά). Football, the first hundred years. London: Routledge,
- ❖ King, John (1998) (στα Ελληνικά). Εργοστάσιο Ποδοσφαίρου. Αθήνα: Οξύ
- ❖ <http://www.e-soccer.gr/afieromata/istoria-tou-podosfairou/item/1738-i-gennisi-tou-pagkosmiou-kypelou>
- ❖ Bandura, A.:Social cognitive theory. In R. Vasta (Ed.), Annals of Child Development, 6. Six theories of child development (pp. 1–60). Greenwich, CT: JAI Press: 1989. Bandura, A., & Walters. Richard H. :Adolescent aggression; a study of the influence of child-training practices and family interrelationships. New York: Ronald Press: 1959. Bandura, A., & Walters, R. H. (1963). Social learning and personality development. New York: Holt, Rinehart, & Winston.:1963
- ❖ Στυλιανός Κωνσταντάκος M.Sc., Πραξιτέλης Ζαχαριάδης, Αλέξανδρος Καραϊωσήφ M. Res., Βασιλεία Χατζητάκη Ph.D. Εργαστήριο Μάθησης και Ελέγχου της Κίνησης, ΤΕΦΑΑ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ΣΤΟ Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό, Τόμος 2 (2004), 155-162
- ❖ <http://www.inpsy.gr/el/tmimata/paidion-efivon-attikis/86-information/departments/children-adolescents/97-2012-04-11-15-04-21>
- ❖ www.lifo.gr
- ❖ <http://www.sportsvillage.gr/kataskinoseis-i-istoria-tous/>
- ❖ <http://virtualschool.web.auth.gr/2.1/Praxis/Kotsakosta.html>
- ❖ <http://www.slideshare.net/Stergios/learning-theories-piaget-and-vygotsky>
- ❖ <http://www.kathimerini.gr/771935/article/epikairothta/moyntial/apo-opio-toy-laoy-dynamh-apeley8erwshs-to-podosfairo-gia-thn-aristera>
- ❖ Άντονι Γκίντενς (Κοινωνιολογία, εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, 2002, σελ. 308-309): «Η πρώτη περίοδος της αποικιοκρατίας συνέπεσε με την εμφάνιση του ρατσισμού
- ❖ «Το πιο ωραίο γκολ ήταν μια πάσα», ο φιλόσοφος Ζαν-Κλοντ Μισσά
- ❖ Ελεύθερος χρόνος, αθλητισμός και υποκουλτούρα, Σημειώσεις μαθήματος: Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου, Ζαϊμάκης Γιάννης, 2008
- ❖ Βέμπλεν Θ., 1982 (1899), Η θεωρία της αργόσχολης τάξης, Αθήνα, Κάλβος.
- ❖ Ελίας Ν., Ντάνιγκ Ε., 1998 (1986), Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του πολιτισμού, (μτφρ. Χειρδάρη Σ., Κακαρούκα Γ., επιμ. - εισαγωγή Κυπριανός Π.) Αθήνα, Δρομέας.
- ❖ Ελίας Ν., 1998 (1986), «Εισαγωγή», στο, Ελίας Ν., Ντάνιγκ Ε., Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του πολιτισμού, (μτφρ. Χειρδάρη Σ., Κακαρούκα Γ., επιμ. - εισαγωγή Κυπριανός Π.) Αθήνα, Δρομέας.
- ❖ Hebdige D., 1981(1979), Υπο-κουλτούρα το νόημα του στυλ, Αθήνα, Γνώση.
- ❖ Κορωναίου Α., 1996, (επιμ.), Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου, (μτφρ. Κεϊμένων Καψαμπέλη Κ., Σταυρακάκης Γ.) Αθήνα, Νήσος.
- ❖ Marcuse H., 1971, Ο μονοδιάστατος άνθρωπος, Αθήνα, Παπαζήση.
- ❖ Vinnai G., 1999 (1976), Το ποδόσφαιρο ως ιδεολογία, Αθήνα, Διεθνής Βιβλιοθήκη.
- ❖ Πετμεζίδου Μ., 1996, «Σύγχρονες θεωρητικές διαμάχες και νέες συνθέσεις», στο, η ίδια (επιμ.) Σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία (μετφ. Καπετανγιάννης Β., Μπαρουκτσής Γ.), Τόμος Ι, Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- ❖ Φρόντ Σ., 1975, Ο πολιτισμός πηγή δυστυχίας, Αθήνα, Επίκουρος.

- ❖ «Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών: αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας», εκδόσεις Πλέθρον – επιμέλεια οι Γιάννης Ζαϊμάκης (Πανεπιστήμιο Κρήτης) και Νίκος Κοταρίδης (Πάντειο Πανεπιστήμιο).
- ❖ <http://www.e-soccer.gr/afieromata/istoria-tou-podosfairou/item/1410-to-podosfairou-stin-ellada>
- ❖ Adams, J. A. (1971). A closed-loop theory of motor learning. *Journal of Motor Behavior*, 3,
 - 111-149.
- ❖ Anderson, D. I., Campos, J. J., Anderson, D. E., et al. (2001). The flip side of perception action
 - coupling: Locomotor experience and the on-togeny of visual-postural coupling,
 - *Human Movement Science*, 20, 461-487.
- ❖ Assainte, C. & Amblard, B. (1992). Peripheral vision and age related differences in dynamic
 - balance. *Human Movement Science*, 11, 533-548.
- ❖ Bertenthal, B. I., Rose, J. L., & Bai, D. L. (1997). Perception-action coupling in the development of visual control of posture. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 23, 1631-1643.
- ❖ Elias, L. J., Bryden, M. P., & Bulman-Fleming, M. B. (1998). Footedness is a better predictor than is handedness of emotional lateralization. *Neuropsychologia*, 36, 37-43.
- ❖ Elliott, D., & Lyons, J. (1998). Optimizing the use of vision during motor skill. In: J. P. Piek (Ed) «Motor behavior and human skill: A multidisciplinary approach». Champaign IL: Human Kinetics.
- ❖ Gibson, J. J. (1979). An ecological approach to visual information. Boston: Houghton-Mifflin.
- ❖ Hatzitaki, V., Zisi, V., Kollias, I., Kioumourtzoglou, E. (2002). Perceptual-Motor Contributions to Static and Dynamic Balance Control in Children. *Journal of Motor Behavior*, 34(2),161-170
- ❖ Hugel, F., Cadopi, M., Kohler, F., & Perrin, P. (1999). Postural control of ballet dancers: a specific use of visual input for artistic purposes. *International Journal of Sport Medicine*, 20, 86-92.
- ❖ Jafarzadehpour, E., Yarigholi, M. R. (2004). Comparison of visual acuity in reduced illumination and facility of ocular accommodation in table tennis champions and non-players. *Journal of Sports Science and Medicine*, 3, 44-48.
- ❖ Kugler, P. N., & Turvey, M. T. (1987). Information, natural law, and self-assembly of the rhythmic movements. Hillsdale NJ: Erlbaum.
- ❖ Lee, D. N., Lishman, J. R., & Thomson, J. A. (1982). Regulation of gait in long jumping. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 8, 448-458.
- ❖ Marin, L., Bardy, B. G., & Bootsma, R. J. (1999). Level of gymnastic skill as an intrinsic constraint on postural coordination. *Journal of Sports Science*, 17, 615-626.
- ❖ Mechling, H. (1999). Fähigkeit-Fertigkeit: Generalitaet versus Spezifitaet im Techniktraining. In J. Wiemeyer (Ed), *Technicktraining, im Sport* (pp 31-46). Darmstadt: IFS/TUD.
- ❖ Milner, A. D., & Goodale, M. A. (1995). The visual brain in action. New York: Oxford University Press

- ❖ Mori, S., Ohtani, Y., & Imanama, K. (2002). Reaction times and anticipatory skills of karate athletes. *Human Movement Science*, 21, 213-230.
- ❖ Patla, A. E., Prentice, S. D., Robinson, C., & Neufeld, J. (1991). Visual control of locomotion: Strategies for changing direction and for going over obstacles. *Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance*, 17(3), 603-634.
- ❖ Paulus, W. M., Straube, A., Krafczyk, S., & Brandt, T. (1989). Differential effects of retinal target displacement, changing size and changing disparity in the control of anterior/posterior and lateral body sway. *Experimental Brain Research*, 78, 243-252.
- ❖ Proteau, L (1992). On the specificity of learning of learning and the role of visual information for movement control. In: L. Proteau and D. Elliott (Eds) *Vision and motor control* (pp 67-103). Amsterdam: North-Holland.
- ❖ Ripoll, H & Latiri, I. (1997). Effect of expertise on coincident-timing and accuracy in a fast ball game. *Journal of Sport Sciences*, 15, 573-580.
- ❖ Rose, D. J. (1997). *A multilevel Approach to the Study of Motor Control and Learning*. Boston: Allyn and Bacon.
- ❖ Rougier, P. (2004). Optimising the visual feedback technique for improving upright stance maintenance by delaying its display: behavioural effects on healthy adults. *Gait and Posture*, 19, 154-163.
- ❖ Ruyg, A., Taga, G., Montagne, G., Buekers, M. J., & Laurent, M. (2002). Perception-action coupling model for human locomotor pointing. *Biological Cybernetics*, 87, 141-150.
- ❖ Schmidt, R. A. (1975). A Schema theory of discrete motor skill learning. *Psychological Review*, 82, 225-260.
- ❖ Stoffregen, T. A., Pagulayan, R. J., Bardy, B. G., & Hettinger, L. J. (2000). Modulating postural control to facilitate visual performance. *Human Movement Science*, 19, 203-220.
- ❖ Sveistrup, H., & Woollacott, M. H. (1996). Longitudinal development of the automatic postural response in infants. *Journal of Motor Behavior*, 28, 58-70.
- ❖ Vuillerme, N., Danion, F., Marin, L., et al. (2001). The effect of expertise in gymnastics on postural control. *Neuroscience Letters*, 303, 83-86.
- ❖ Williams, M., Davids, K., Burwitz, L., & Williams, J. (1994). Visual search strategies in experienced and inexperienced soccer players. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 65, 127-135.
- ❖ doepap.gr/pediko-podosfero-ti-prepi-na-prosechoume-grafi-o-p-gerampinis-kfa
- ❖ David M. Buchner (2010) Τα οφέλη της φυσικής δραστηριότητας για
 - Την υγεία.

